

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

שתי מערכות ביטחון - ביטחון בקב"ה וכוח של בייחון הקיים בתוך נפש האדם עצמו

בתוך מכלול מערכת הביטחון שבנפש האדם קיימות שתי קומות: קומה עליונה - ביטחון בבורא ית"ש, קומה תחתונה - כוח של ביטחון שקיים בתוך נפש האדם, כביכול לבטוח בעצמו.

בפרקים הקודמים עסקנו בקומה העליונה של מערכת הביטחון, ביחס לקב"ה: הביטחון הוא הצירוף לאחד, והפחד עניינו שלא להתנתק מה- 'אחד'. דנו בביטחון השורשי בבורא ית"ש: חלקי הביטחון, שיטות הראשונים במהות כוח הביטחון, וכן בפחד שהוא הפכו של הביטחון. כעת נפנה לעסוק בסניף נוסף, שהוא הקומה התחתונה של מערכת הביטחון, כוח של ביטחון שאדם חש כלפי עצמו.

כמובן שהביטחון השלם הוא ביטחון שהאדם בוטח בבורא ית"ש. ברם ישנו רובד נמוך יותר של ביטחון בקומת נפש האדם עצמו, בימינו קוראים לזה - 'ביטחון עצמי', הביטחון של האדם בעצמו. מושג זה של 'ביטחון עצמי' אינו קיים בחז"ל, אך אנו נשתמש במושג זה כלשון מושאל לצורך הדיון, כיוון שהוא המונח המקובל בימינו.

ישנם כאלו שממבט ראשון יראה להם כי הרעיון שאדם יבטח בעצמו, ביכולתו בכישרונותיו מופקע מכל וכל. אמנם יש בכך מן האמת, כי באופנים מסויימים הביטחון העצמי נובע ממקומות רעים גסים ומגושמים מאוד בנפש כמו גאוה ושחץ בבחינת 'כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה', וביטחון עצמי זה הוא ממש בחינה של עבודה זרה.

ואכן כפי שהקדמנו, ברור הדבר כי התכלית הנרצית הינה ביטחון שלם וגמור אך ורק בבורא ית"ש. אולם כיוון שנשגבות מעלה זו אינה ברת השגה בשלימות בהנהגת העולם הזה, בששת אלפי השנים שהעולם מונהג בהסתרה, הרי שאצל כל אדם האמונה והבייחון בקב"ה מגיעים עד לסף מסויים לפי מדרגתו של כל אחד ואחד. מתחת לסף אמונה וביטחון אלו, ישנו כוח בנפשו של כל אדם ואדם באשר הוא אדם, בו הוא תופס ומזהה כי כביכול פעולותיו נפעלות מכוחו שלו. אחד מהכוחות החשובים המניעים את האדם להסכים עם עצמו לצאת לפעולה או למהלך מסוים, ואף מלווה אותו לאורך כל דרך ביצוע הפעולה מתוך יציבות נפשית שתוביל להצלחה, הוא הכוח שהאדם בטוח בעצמו.

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

רצון ידאיו

נשוב עתה ונבאר ביתר ביאור, נאמר בנפתלי שבע רצון, על זה אומרים חז"ל בספרי (ברכה יד) שעליו נאמר רצון יראיו יעשה, מאיזה רצון הוא שבע, מהרצון שלו לעשות את רצונו יתברך שמו, בזה הוא שבע, על דרך שנאמר בחז"ל (ברכות יז, ב) רצונו לעשות רצונך. אם כן ממה הוא שבע בעומק, מרצונו יתברך שמו. זה נפתלי שבע רצון.

ממה הצדיקים שבעים? רצון יראיו יעשה. ממה בעומק הצדיק שבע, אם עבר יום שלם, והוא העמיד את עצמו בנקודת הרצון האמיתית, כאשר נגמר היום, מה הוא מרגיש בליבו? שבע. אנחנו לא מדברים על שביעת הכרס כמובן. אבל בלב שלו הוא שבע. למה הוא שבע? כי הוא גילה את תוקף הרצון האמת. הוא ביטל את רצונו מפני רצון בוראו, ואם הרצון התקיים או לא התקיים, מה לי בכך? ורצון הבורא יתברך שמו, הוא זה שהתקיים לבסוף. זה נקרא בעומק שחוק.

שמחה עיניינה כמו שנאמר, שהדבר יצא מהכוח אל הפועל, מראשיתו עד אחריתו, זה שמחה. אך שחוק עינינו, שהרצון לא יוצא מהכוח אל הפועל, אלא שאני שמח בעצם הרצון. רצון הבורא יתברך שמו בעומק, יוצא מהכוח לפועל. כלפי רצונו יתברך שמו, אני שמח. כלפי רצוני שלי שלא יצא לפועל, אני שחוק.

על כן שכקורה שהדבר נעשה בהיפך ממה שנראה לי, שצריך שיעשה, אם רציתי משהו אחד, והקב"ה עשה הפוך, אז אני שחוק ושחוק את הרצון שרציתי. זה שחוק אחד. ואני שבע מעצם הרצון, שאני רוצה את רצון הבורא יתברך שמו.

זה סוד אדר. יש בו שמחה, ויש בו שחוק. על מה השמחה, ועל מה השחוק. השמחה היא שמחה על מה שרצונו יתברך שמו, יצא מהכוח אל הפועל בשלמות. מה שהקב"ה רצה, זה מה שיהיה. הכל צפוי. אבל מה שאני רציתי? יכול להתבטל. אני צריך לעשות את הדברים לרצות כפי שראוי. ואיך הם יצאו לפועל, יכול להיות שזה יצא לגמרי אחרת מתפיסתי. על רצוני שלי שלא יצא לפועל, אני שחוק. על רצונו יתברך שמו, שיצא מהכוח לפועל בכל התהליך, אני שמח. כאשר שני הדברים

מצורפים בנפש, זה שחוק ושמחה ראויים זה לזה. זה נקרא משתה ושמחה.

ים ודרום ירשה

זהו מה שנאמר בכתוב, נפתלי שבע רצון ים ודרום ירשה. אומר הרמב"ן על המקום, ים, זה אותו מקום ששם כביכול הקב"ה, עושה שם כרצונו, אך כאשר האדם נמצא ביבשה, נראה לו לפחות, שהוא יכול לעשות מה שהוא רוצה. אבל כשהוא נמצא בים, הוא רואה שהוא לא יכול. כל מה שהאדם יעשה, אם מגיע גל קצת יותר חזק, אין מה לעשות. שום דבר. אפילו בדורנו אנו, אפילו אם הוא יפחית מכובד הספינה, אחרי זה יגיע גל יותר חזק, שהוא יכול להטביע את הספינה. ים זה מקום שכולו מגלה את רצון הבורא יתברך שמו. על כן אמרו חז"ל שספנים כולם צדיקים, תמיד ברור להם שזה תלוי ברצון הבורא יתברך שמו. אם כן ים זה נקרא מקום, שהקב"ה גלוי בו. רצונו של הקב"ה גלוי בו.

אבל ביבשה אין זה כן, כי מדוע היא נקראת יבשה, אומר הרמב"ן דבר מבהיל, כי היא יבשה מרצון ה' כביכול. שם נראה לבן אדם שהוא יכול לעשות את רצון עצמו, מה שהוא רוצה. מה ההבדל בין עולם הזה לעולם הבא, עולם הבא מתגלה בו רק רצון הבורא, יתברך שמו. העולם הזה מה מתגלה בו? בחירה. אדם יכול לעשות מה שהוא רוצה כביכול. עולם הבא אין בו בחירה. באלו ימים אשר אין לי בהם חפץ. אז מה מתגלה שמה? רק רצון הקב"ה. אבל מה מתגלה אצלנו, הקב"ה נתן לנו את הבחירה. ובחרת בחיים. הוא נתן לנו כוח לבחור. ברגע שהוא נותן לנו כוח לבחור, יכול להיות עושי רצונו, ויכול להיות עוברי רצונו.

אומר הרמב"ן נפתלי מחבר ים ודרום ירשה. איזה מקום הכי יבש בעולם? הדרום. נקרא דרום ששם חמה דרה. ולכן היא מיבשת את הכול. ים זה מקום שמתגלה רצון ה'. יבשה זה מקום שמתגלה רצון האדם. ולפי דבריו מבואר יפה מה שנאמר

בחז"ל (ברכות נא, א) שאדם שמברך על כוס מלא, זוכה לנחלת שני עולמות. עולם הזה ועולם הבא. מאיפה לומדים את זה? מנפתלי. לפי שזה כוחו של נפתלי לחבר בין העולם הזה לעולם הבא.

יצרת לשחק בו

זהו מה שנאמר בגמרא (חגיגה יב, ב) שאחר מהרקיעים נקרא שחקים, ששם שוחקים מן לצדיקים, השחוק הוא מלשון של שחקים, איזה מזון יש שם? על זה נאמר: נפתלי שבע רצון, הצדיק שבע ברצונו הטוב.

זהו הביאור לדברי הרמ"ע מפאנו, שכאשר האדם חושב במחשבתו, לעשות מצווה, ונאנס ולא עשה, על ידי כן הוא בעצם זוכה להתחבר, למה שנקרא בלשון חז"ל סעודה של לווייתן. כי זה השכר בנפש, על מה שעיקרא חשבת לעשות, אפילו אם לבסוף עשיתי, ויש שכר שאני מקבל על מה שרציתי, וחשבת לעשות.

זה סעודה של לווייתן לעתיד לבוא. יש פה דין של שחוק. כמו שמצינו בגמרא (עבודה זרה ג, ב) שבשלש שעות אחרונות של יום, הקב"ה שוחק. שנאמר (תהלים קד, כו) לווייתן זה יצרת לשחק בו. זה הסעודה שם, משם שבעים. נפתלי שבע רצון, מי שזוכה לאותו שחוק של קדושה, הוא יזכה לאכול מסעודת לווייתן לעתיד לבוא.

ובעומק, יותר ממה שהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק. אם כן גם שעשיתי, תמיד רציתי לעשות יותר. גם באותו מעשה. הנחתי תפילין, רציתי להניח אותם יותר טוב. התפללתי תפילה, רציתי להתפלל יותר טוב. אף פעם לא הצלחתי להוציא את הרצון מהכוח לפועל בכול מה שאני עושה. בכללות החיים לא רציתי להוציא את הרצון מהכוח לפועל, ובפרטות בכל מעשה ומעשה, לא הצלחתי להוציא את הרצון מהכוח לפועל בשלמות. על הרצון הזה, הקב"ה משלם שכר. השכר שהקב"ה משלם על זה, זה נקרא שחוק, רציתי וזה לא יצא לפועל. זה נשחק, זה לא

יצא לפועל. אבל ממה הייתי שבע? מעצם רצוני. הקב"ה שהוא משלם שכר סעודה של לווייתן, למי הוא משלם אותה? למי ששבע מהרצון הזה. מי ששבע מהרצון הזה הוא זה שיכול להיכנס, לסעודתו של לווייתן. לווייתן זה יצרת לשחק בו. אז ימלא שחוק פינו.

סעודת לווייתן זה סעודה שכולה שחוק. כי נאמר בחז"ל (בבא בתרא עד, ב) שהקב"ה יצר את הלווייתן זכר ונקבה, ואחד מהם סרסו, ואת השני מלחו לסעודה לעתיד לבוא. זהו עצם השחוק, שיצרו זכר ונקבה, בסוף הם לא יכולים להוליד, אם כן בשביל מה צריך זכר ונקבה, אם הם לא מולידים לשם מה צריך את זה.

מהו השכר שאנחנו מקבלים לעתיד לבוא? לעתיד לבוא אנחנו מקבלים שכר, לא על מה שעשינו. נקבל שכר על מה שחשבנו, ונאנסנו ולא עשינו, על זה נקבל שכר. זה עיקר השכר לעתיד לבוא. כי על מה שעשינו, השכר הוא כאן בעולם המעשה, כמו שנאמר (פאה א, א) פירותיהם בעולם הזה, וכמו שנאמר בגמרא (סוטה מו, א) שמעשיהם של צדיקים נקראים פירות. אבל כאשר יוצאים מעולם המעשה לעולם הבא, שם אין בו מעשה. יש שני מיני שכר. על מה שעשיתי בפועל, הקב"ה משלם שכרו כאן בעולם. זה לא שכר לעתיד לבוא, זה לא עולם המעשה שם. אי אפשר לבקש שם שכר על זה. שמה משלמים שכר, על מה שרציתי ועשיתי, ועל מה שרציתי ולא עשיתי.

זה סוד פורים. מה זה פורים, (בראשית א, כח) פרו ורבו. מה קרה לאותו פרו ורבו, אצל הלווייתן בשעת יצירתו, הוא התפורר. זה השחוק. זה נקרא סעודתו של לעתיד לבוא. השחוק מעמיד שביעה מרצון. זה כל היצירה שנקראת לווייתן. היא יצירה שמיום ראשון שהיא נוצרה, היא כבר התבטלה. אין לך שחוק גדול

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שאינן בהם, אותם הוא פגש בעברו.

ברור כי כל חלקי ביטחון הדומים ושייכים לתחום זה, הינם שטות והבל ומקורם במידות הרעות. על כן, לא נעסוק ברובד שפל זה כלל.

נעמוד על מקור כוח נוסף בנפש היכול לשמש לאדם משענת להיסמך עליה ולינוק ממנה תחושת ביטחון בעצמו. ישנם אנשים עם מודעות עצמית המכירים את כוחות נפשם, הם מודעים לתכונות הטובות שבאמת קיימות אצלם. אדם כזה, פרט לעצמו רשימה ארוכה של כלל התכונות והיכולות הטובות שלו, ערך וסידר אותם. כך הוא קיבל מבט ברור על מערך הכוחות הכללי שלו. במידה והוא מצא כי נפשו חזקה בנקודות רבות, אזי הוא שואב מכך ביטחון כללי בעצמו. אדם כזה מרגיש טוב מאוד עם עצמו, הוא נגש לכל פעולה או מהלך מתוך ביטחון וביכולות ובכישרונות הרבים בהם הוא התבונן, ובטוח הוא שהם יעמדו לו להצליח בדרכו.

על דרך זו אך בצורה יותר פרטנית וממוקדת, ישנם בני אדם ברי דעת המודעים לכך שבתחומים מסוימים קיימים אצלם הכוחות הכשרונות והיכולות לפעול ולהצליח, על כן בשטחי החיים הללו יש להם ביטחון בעצמם. בתחומים עניין אחרים, בהם אין הם ניחנים בכישורים הנדרשים, שם הם מוכרחים להיסמך על עזרה חיצונית, על כן בכניסתם לפעולה ב'משבצות' הללו, הם כבר אינם יכולים להפגין ביטחון עצמי נרחב.

אלו הן הגלדים הגסים והחיצוניים יותר בנפשות בני אדם שיכולים להוות מקור לתחושת ביטחון עצמי. אולם גלדים אלו אינם שכיחים כל כך, הם תופסים שטח צר במרחב האוכלוסיה של בעלי הביטחון העצמי. ואף שאפשר להרחיב עוד בנקודות החיצוניות ולהכביר בדוגמאות ובפנים הרבות שמתפרטים מהכללים שהצענו, אך לא תהיה בתוספת זו תועלת מרובה. על כן, נפנה כעת לעסוק בנקודת המרכז הפנימית בנידון במושג - 'ביטחון עצמי'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

על כן, בפרק זה נעסוק במערכת זו של הכוח הנפשי של האדם שבטוח בעצמו. נסקור מה הן המקורות מהן יכול לנבוע כוח זה. נכיר את הטעויות וההטעויות הקיימות סביב הנושא, המולידות ביטחון עצמי מדומה ונכזב. נבאר מהו השורש האמיתי ממנו ראוי לינוק ביטחון עצמי אמיתי ומתוקן. נלמד כיצד יכול האדם לזהות ולהכיר שורש זה בתוך עצמו. ונבין כי הביטחון העצמי הנולד משורש זה, והוא המהווה בסיס ויסוד עליו האדם בונה את בניין נפשו, וסולל את דרכו הייחודית המיועדת לו לעבוד את בוראו בדיוק על פי הטבעיים שיוצרו הטביע וחקק בו.

ביטחון עצמי הנובע מרובדי נפש חיצוניים

כל אדם עם קצת מודעות עצמית, מכיר וחש בתוך נפשו כוח של ביטחון שהוא בטוח בעצמו. ישנם מספר גורמים בנפשות בני אדם שיכולים להעניק להם תחושת ביטחון בעצמם. אולם מתוך שלל הגורמים ישנו מעין אחד שורשי אמיתי ממנו נובע ביטחון עצמי אמיתי, אך מעט מזעיר מבני האדם מגלים אותו, ומרוויים את צמאונם ממנו. לרוב אנשים יונקים את הכוח לבטוח בעצמם ממעיינות נכזבים אחרים. על כן, לעת ניסיון ביטחונם זה מכזב בהם, הוא מתגלה כמשענת קנה רצוף, ביטחונם מתפוגג ומסתלק ומותיר אותם ללא יציבות נפשית.

לפני שנתחקה אחר המעיין השורשי האמיתי ממנו נובע הביטחון העצמי המתוקן, נסקור ראשית את אותן מעיינות נכזבים מהם שואבים אנשים את הכוח לבטוח בעצמם.

הרובד התחתון ביותר בנפש ממנו מקבל האדם כוח ביטחון בעצמו הוא מידת הגאווה. בבחינת 'דל גאה', האדם מתגאה במה שאין בו. מידת הגאווה עלולה לנסוך באדם תחושת ביטחון עצמי מדומה על סמך תכונה או מידה שבקושי קמצוץ ממנה קיים במציאות בנפשו. לדוגמה: ישנו אדם שאינו קבלן מוסמך, אך הוא בטוח בעצמו שהוא יכול לבנות בניינים. אדם שלא הוכשר ולא הוסמך להיות חשמלאי, אך הוא בטוח בעצמו שביכולתו להקים תשתיות חשמל מורכבות. וכן על דרך זו, כל אחד יכול להיזכר בגאווותנים רבים הבטוחים במה

נפש החיים - שער ד' בקרב בחניות ספרים בארץ

קודם שנתחיל ללמוד את שער ד' בספר נפש החיים, נקדים חמשה הקדמות נחוצות הנצרכות להבנת סוגיית התורה, שהיא הסוגיית אשתתבאר כאן בשער ד'. ונזכיר בתחילה את תוכן ההקדמות בקצרה, ולאחר מכן נפרטם אחת לאחת. הקדמה א' - צורת הלימוד של ספר נפש החיים שער ד'. הקדמה ב' - הגדרתו של עסק המוסר ביחס לעסק התורה, ושיעור הזמן הראוי לעסק המוסר. הקדמה ג' - פתיחה לשער ד' - דוגמאות לבחינת האדם את עצמו בהשגתו וחיבורו לתורה. הקדמה ד' - בירור מהיכן עיקר חיבורו של האדם לתורה - משכלו או מלבו. הקדמה ה' - הצורך בחיבור עומק נפש האדם לתורה - 'אורייתא וישראל חד'.

וז"ל, אבֵק סופרים - והוא עפרוריות של עיבוד הקלפים או של קסת הסופר (הוא מדברי הערוך, ועוד ראשונים). ועיין רש"ש על אתר וז"ל, אבֵק סופרים שהסופרים מדבקים בו ניירותיהם, והוא אבֵק הריחים, עיין פסחים מב, עכ"ל. והנה אמרו חז"ל (ילק"ש, כי תשא, תז) שמשויורי דיו שבקולמוס קרן פני משה, והיינו שבעומק שורש קירון פני משה מבחינת אבֵק שבשויורי הקולמוס, ומשה הוא הסופר שכתב את כל התורה, ודו"ק.

ואמרו (ספרי זוטא, כז, כ) ונתת מהודך עליו - מן ההוד שניתן עליך מהר סיני, שנאמר וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פניו (שמות, לד, לה), מלמד שקרנים היו יוצאות מפני משה כקרנים שיוצאות מגלגל חמה שנאמר כאור תהיה קרנים מידו לו (חבקוק, ג, ד). ד"א, מהודך ולא כל הודך, למה משה דומה ל"אבוקה" שהיא דולקת ודלקו ממנה כמה נרות, אבל אורה של אבוקה לא חסר כלום, כן לא היתה חכמתו של משה חסרה כלום.

והיינו שאור פני משה בא מן שויורי דיו, בחינת "אבֵק" כנ"ל, ולכך היה מאיר "כאבוקה". והיינו כי יש בחינת אבֵק לשון מאבֵק ומלחמה, ויש בחינת אבֵק מלשון חבֵק, אבֵק - חבֵק, כמ"ש בחולין (צא, ע"ב) על יעקב ויאבֵק - ויחבֵק (ועיין רמב"ן על פסוק זה, על אתר). והוא דבר והיפוכו. אבֵק - פיזור, חבֵק - אחדות. וזהו תיקונו של משה בבחינת אבֵק שנהפך מפיזור לאחדות, ועי"ז נעשה מאבֵק אבוקה, שכל מהותה חיבור חלקי אור. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה ד) וז"ל, אבוקה של אור, זה ת"ח, שהוא אבוק באור התורה. ועיין פמ"ג (או"ח, א) וז"ל, אבוקה - ב' נרות קשורין יחד, כמו ויאבֵק איש עמו, לשון קשירה, תשבי. עיין מ"א (רצ"ח, ד. ותל"ג, ו).

ובעומק גדר אבוקה הופך נר לאור, והופך לילה לדין של יום, כמ"ש בפר"ח (יו"ד, פט, ט) וז"ל, אלמא דאבוקה בלילה הוי כיממא. וזהו בחינת פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, והיינו שמשה הפך לילה ליום, שע"י הארתו בחינת אבוקה נעשה אף בלילה פני חמה. וזהו שקרן אור פניו אף בלילה כיום. ובזה נבדל משה מכל החכמים והצדיקים שעליהם אמרו (זוה"ק, תיקונים, עז, ע"א) אבוקה - הכי אוקמהו מארי מתניתין, דצדיקים קיימין קמי שכינתא כנר לפני אבוקה, עי"ש. משא"כ משה ששכינה מדברת מתוך גרונו, הוא במדרגת אבוקה.

שבת, לח, ע"ב - ולא יטמיננה בחול ובאבֵק דרכים בשביל שתצלה. והנה שורשו הפנימי של אבֵק דרכים, מתבאר בדברי המהר"ל (גור אריה, וירא, יח, ד) וז"ל, דע, כי הערבים הם נוסעים ממקום למקום, ואין להם חנייה וישוב רק הם יושבי אהלים, ולפיכך הם הולכי דרכים ויש להם אבֵק תמיד ברגליהם, ולפיכך הם משתחווים לאבֵק, שהערבים היו אומרים שהם נתונים תחת שר הדרך, שהרי הם הולכי דרכים תמיד, ולפיכך היו הערבים משתחווים לאבֵק שברגליהם, שהוא אבֵק דרכים. וכמו שהעובדים למזל טלה היו עובדים לבהמות, מפני שהבהמות במזל טלה, כך הערבים, מפני שהיו עובדים למזל הדרך, לכך היו משתחווים לאבֵק דרכים שברגליהם, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו בב"מ (פו, ע"ב). והבן שזהו מהותו של אבֵק, שכיון שהוא דק וקל, לכך אינו קבוע במקום מסוים אלא נע ונד בחינת נע בדרך תמיד, ודו"ק. וזהו בחינת אבֵק שהיה במכת שחין שהלך בכל מצרים, ודו"ק. עיין ירושלמי (פסחים, ה, ה).

וזהו דוקא באבֵק שנדבֵק ברגלים שנע ונד, אולם אבֵק דרכים שבארץ נתקשה ונדבֵק, כמ"ש בחולין (נב, ע"א), עי"ש. ועל אבֵק זה אמרו שאסור להטמין באבֵק דרכים בשביל שתצלה. ואבֵק זה חוזר ומצטרף לעפר, ונעשה כעפר. אולם אינו כעפר שראוי לזריעה אלא גדרו אבֵק, וכמ"ש בזה"ק (וישלח, קע, ע"א) מה בין אבֵק לעפר, דא אבֵק דאשתאר מן נורא (והבן שיש אבֵק מן העפר, ויש אבֵק מן האש, אפר, והממוצע ביניהם הוא אבֵק דרכים שהינו חם ואפשר ליצלות בו, ודו"ק) ולא עבד איבין לעלמין, עפר דכל איבין נפקי מניה. ועיין ספר הליקוטים (וזאת הברכה, ז) וז"ל, הקליפות, ונקרא שם מדבר, כי עפרו נקרא אבֵק דרכים, ואינו ראוי לזריעה.

ועל אבֵק הדק הנ"ל, בחינת אבֵק דרכים שאינו נתקשה, אמרו (שבת, קד, ע"ב). ועיין רש"י שם ב' לשונות) כתב במשקין, במי פירות, באבֵק דרכים, באבֵק הסופרים, ובכל דבר שאינו מתקיים, פטור. אבל אבֵק הגס כאותה ששנינו בחולין (נ"ב), הוה דבר המתקיים. והבן שכבר נתבאר לעיל שאבֵק בגימט' עגל. והנה ע"י חטא העגל נשתברו הלוחות, והאותיות שבלוחות פרחו באויר. והיינו שע"י חטא העגל נהפך הכתב שבלוחות, מדבר המתקיים לדבר שאינו מתקיים, ונעשה הכתיבה בלוחות בבחינת כתב באבֵק, ודו"ק.

שבת, קד, ע"ב - כתב במשקין, במי פירות, באבֵק דרכים, באבֵק סופרים. ופרש"י אבֵק סופרים, עפרורית של קסת הסופר. אולם יעויין פני משה (ירושלמי, שבת, פ"ב, ה"ה)

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

חיי שרה | י-ש

ישמעאל, י-ש, מעאל, לשון מעילה, מועל ומחלל את היש. לעומת ישראל, י-ש-ראל, יש דתיקון, י-ש-רל"א, כנודע.

והנה שורש היש בשמו ית', "שדי", י-ש-ד. וכמ"ש חז"ל על שם זה, שאמר לעולמו די, ושיש די באלקותו לכל בריה ובריה. כי הוא ית"ש, הוא ה"יש" האמיתי, כנודע. ויש די באלקותו לכל נברא, והיינו גילוי היש האמיתי ליש הנברא. וזהו מדרגת ישראל שמגלים את היש האמיתי. וזהו במדרגת נפש, ישראל. ובמדרגת עולם, שורש גילוי זה במדרגת שמים, י-ש-מם. היפך ארץ, שנראית כחסרה, ואין לה די במה שיש לה. אולם גם בארץ יש מקום לגילוי זה, והוא ירושלים, י-ש-רולים, כי שם יש גילוי שלם, ירו-שלם, מעין השמים, ושם שער השמים, שם נגלה היש האמיתי. ובנין הבית נעשה ע"י שמיר, י-ש-רם. ובפרט במקום הקרבת הקורבנות, קרבן שלמים, י-ש-למם. וכבר התחיל גילוי זה במשכן שילה, י-ש-לה.

ובמדרגת זמן זהו שבת, יום השביעי, שביעי, י-ש-בעי. ומעין כך יוה"כ, שבת שבתון, שהוא יומו של הקב"ה. ומכח כך נסתלק ביוה"כ הפגם של חשבונות רבים, וחוזר ומתגלה הארת האלקים עשה את האדם ישר, י-ש-ר.

ותחילת תיקון זה שנשא אברהם את שרי, י-ש-ר. אולם יצא מהם פסולת, ישמעאל, י-ש-מעאל, וכן יצא מהם עשו איש שעיר, י-ש-רע. ועי"ז נופל אדם ממדרגת איש, א-יש, למדרגת אנוש. ושורש הנפילה ע"י אדה"ר, שאכל מעץ הדעת, ולחד מ"ד גפן היה, יין, תירוש, י-ש-תרו. ואברהם תיקן חלקו, ועיקר התיקון ביעקב, ישראל, כנ"ל, ובפרט בזרעו, יששכר, י-ש-שכר, והפסולת בישמעאל ועשו, כנ"ל. ושורש תחילת הקלקול בחוה שנברא שטן עמה, וצורת יצירתה ע"י שינה, ישן, י-ש-ן. והבן שכל שינה הוא נפילת היש. כי האדם נברא עפר מן האדמה, והקב"ה נתן בו מים, "ואד יעלה מן הארץ". וע"י החטא מסתלק המים, אד, החיות, ונשאר עפר, עפר אתה ואל עפר תשוב. עפר יבש, י-ש-ב. ב' יש, ודו"ק, שורש לאדה"ר וחוה.

ונח אחר עשר דורות בא לתקן זאת, ונולדו ג' בנים, שם חם ויפת. וחם נתקלקל ונתקלל. ושם עיקר התיקון, ויפת מקצת, ישכון באהלי שם, ישכון, י-ש-כון, שם יפת, ר"ת יש. והוצרכו

בני"י לירד בגלות אצל בני חם - מצרים, על מנת לברר היש, ושם יצאו בני"י ע"י משה, בחינת שליח, י-ש-לח. תיקון היש, ונעשה שלישי, של-יש. אמצעי בין ישראל לקב"ה, וכן משה שלישי לרחם, מרים - אהרן - משה, כמ"ש חז"ל. שלכך ניתנה התורה ע"י משה בחדש השלישי. וצוארו נעשה שיש בברחו מפני פרעה. שיש, י-ש-ש.

והכה את מצרים, ואחד מן המכות שחין, י-ש-חן, בירור היש. ונעשה להם ישועה, י-ש-ועה, ויצאו ממצרים. והוציאו להם משה מים מצור חלמיש, חלמ-יש. והוריד להם מן, מן שחקים, י-ש-חקם. ונתקן במ"ת ביום הששי, ש-שי. אולם נפלו בעגל, בבחינת אשר נשיא יחטא, נא-יש. ושלמות התיקון ע"י הארת דוד בן ישי, י-ש-י, והוא משיח, י-ש-מח. ובפרטות אם זכו אחשינה, י-ש-אחנה. ונקרא משיח, מלשון שיחה, י-ש-חה.

שרשי התיבות המרניבות מאמר זה: אבישג, אבישוע, אבישור, אבישי, אבישלום, אבשי, איש, אישה, אכיש, אלגביש, אלישבע, אלישיב, אלישמע, אלישפט, אשרי, אשריאל, באישון, גדיש, גרשוני, חושים, חיש, חלמיש, חמישי, חריש, חשביה, יאושיהו, יבש, יבשת, יהושוע, יהואש, יואש, יעוש, יקשן, ירבשת, ירשולים, יש, ישועה, ישי, ישיא, ישכיל, ישמעאל, ישן, ישעיהו, ישר, ישראל, ישרון, יששכר, מושי, מפלבשת, משגיא, משגיח, משי, משיח, משיזבאל, נשיא, נשיה, נשיקות, עכביש, עטישתיו, עמישדי, עשיאל, עשוי, עשיר, עשירי, עשתי, פטיש, פילגש, פישון, צורישדי, קדושים, קישון, קיש, קמשנים, קשיון, קשיטה, ריש, רשפי, שאלתיאל, שארית, תשיה, שבי, שביב, שביעי, שבניה, שגיון, שדיאור, שדי, שובבים, שויתי, שחי, שחין, שחקים, שי, שיבה, שיג, שיח, שיחה, שיט, שילה, שיר, שיש, שישק, שית, שכיה, שכניה, שכנתי, שלומית, שלי, שליח, שליט, שלישי, שלמיאל, שלמים, שלתיאל, שמונים, שמידע, שמיר, שמים, שממית, שמעי, שמעיה, שני, שנינו, שנים, שנית, שעיר, שעריריה, שפי, שפיר, שפיפון, שרי, שריד, שרביט, שריה, שריקות, שרפים, שרעפי, ששי, ששית, שתי, תושיה, תירוש, תיש, תשבי, תשי. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אור א"ס

כתיב (ישעיהו, מד, ו) אני ראשון ואני אחרון, ומבלעדי אין אלהים. וכן כתיב (שם, מה, ה) אני הוי"ה, ואין עוד זולתי, אין אלהים. וכן כתיב (מלכים, ב, ה, טו) הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ, כי אם בישראל.

צמצום

סילוק אין סוף, ואזי נגלה (תהלים, יד, א) אמר נבל בלבו אין אלהים. ואזי כח האלהים ח"ו נגלה בחלל בבחינת אלהים אחרים. ועיין רמ"ז (זוהר, שמות) שם אלהים, כי על כן הוא לשון רבים, להורות שיתוף כביכול, שהרי השתלשלות עד שמגיע לכח החיצונים. וכן כתב שם, כי שם אלהים כולל אפילו החיצוניות היותר חיצון, שבו החיצונים והסט"א.

ועיין גר"א (תז"ח, ה, ע"ד) אלהים, גימ' כינוי, הכסא. והבן שכל כינוי הוא כיסוי לעצמות הדבר, והיינו ששם אלהים הוא גופא כיסוי לשם הוי"ה, והוא הוא עומק מדרגת הצמצום.

ועוד. נודע שם אלהים גימ' מום, לשון חסרון. ושורש כל החסרונות, חלל הפנוי. ונסתלק אור פניו כביכול ומעתה כל הבריאה אינה אלא בחינת אחורים. ועיין נהר שלום (מד, ע"א) כל בחינת אחורים הם שמות של אלהים, כנודע.

קו

כאלהים בגימ' קו. וזהו פיתוי של נחש שפתה לחוה, והייתם כאל-קים. כי הכח לסבור ח"ו להיות כאלקים, הוא מכח הקו שמקשר נברא לבורא.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן מט) והוא סוד משה (חולין, קלט, ע"ב) משה מן התורה מנין, שהוא ימתיק כל כוחות הדין חוץ מאחד, שכן אומר ותחסרנו מעט מאלקים, ר"ל, י' פעמים אלהים עולה תת"ס, ומשה לא המתיק אלא תתנ"ט, והשיב בשגם הוא בשר, וכו', בגימ' תתנ"ט, ובו נמצא שחסר לו אות אחת להמתיק כל כו' חות הדין שיש ב' פעמים אלהים, נ' אותיות, וכו', ועליהם בקש אעברה נ"א, ר"ל רוצה אני להעביר הירדן שנקרא כן שממש יורד דין לעולם, וכו', שהוא סוד חבל של נ' אמה (שזה ארכו של ירדן כמ"ש חז"ל). והוא בחינת חבל - קו, והבן מאוד.

עיגולים

עיין עמק המלך (שער יד, פרק קנב) בעון העגל (עיגולים דקלקול) משכו שני הכוחות הטומאה של שור וחמור בתוך אויר המדבר הזה, ונתקלקל שם אלהים, כל בניא נפל, מי נסתלק מאלה, פירוש אמא מעל בנין שנאמר "ובפשעכם שלחה אמכם" (ישעיהו, נ, א) כמו שאומר הסבא בפרשת משפטים (עיין זוהר, שמות, קפט, ע"ב) ולכך אמרו עשה לנו אלהים, דהיינו אלהים אחרים אשר ילכו לפנינו.

יושר

מקו אחד נעשה ג' קוים. ובקו אחד, נקרא הקב"ה אלקים, וכשנתפ"ט שט לג' קוים נעשה שורש דשורש לג' שמות, הקב"ה - אלקים. ב"ד - אלהים (משפטים, כב, ח) עד האלהים יבא דבר שניהם. אלהים מלאכים. ועיין ב"ר (ח, ט) שלשתן שם אלהים. ועיין זוה"ק (זוהר חדש, בראשית, ח, ע"א) וא"ר אבהו, בא וראה כמה חשש הקב"ה על כבוד שמו הגדול שהוא יהו"ה כי זהו שמו ממש, אבל שם אלהים משותף הוא על יתר הנבראים. המלאכים נקראים אלהים, בני אדם נקראו בני האלהים, הדיינים נקראו אלהים. ועיין גר"א (משלי, ל, ט) אלהים מורה על יכולתו ית', ולכל מי שיש יכולת בידו. ועיין גר"א (בראשית, א, א) כח נקרא "אל", לכן נקרא אלהים ב"ד, כי יש להם כח.

שערות

עשו איש שעיר, כולו דינים משם אלהים, כנודע. בסוד שערות אור חוזר, דין.

ועוד. שערות דיקנא שורשם ב"ג אותיות המילוי של שם אלהים, שהרי שורש דיקנא ממוחא סתימאה שבתוכו גבורה דעתיק. ועיין פע"ח (שער הסליחות, פ"ז).

אזן

נגלה באזן אות ה', והוא שורש לשם אלקים, שהוא בן ה' אותיות. ועיין גר"א (תז"ח, לב, ע"ב) אלהים בחינת גוף לשם הוי"ה. הוי"ה הוא בד' גוונים, ד' יסודות, וכו', ואלהים ה' אותיות, כסוי, תכלת, גוון חמישי כולל ד' גוונים. ושורשם של דברים כנודע, אלהים מלא יודיין גימ' ש', ואלהים בריבוי ר', הרי ה' מאות. בחינת ה' זו.

חוטם

עיין גר"א (ליקוט ריש אד"ר) שעיקר שם אלהים הוא אלים, ואות ה' היא התפשטות ה' בתרא של הוי"ה בקרבו. והבן אלים, גימ' אף, חוטם. ושם שורש חרון אף. וכן ג"פ אלהים בגימ' חרון (עיין עץ חיים, שער כח, פ"ה). ועיין בית עולמים (קל, ע"ב, ד"ה זמיון) והם ג"פ אלהים, נגד נר"ן, והם ג"פ אלהים גימ' נחר, סוד חוטמא הנ"ל.

פה

פה עם הכולל גימ' אלהים. ועיין גור אריה (בראשית, יח, כג) ודע כי רז"ל במדרש הזה (ב"ר, מט, ח) רמזו דבר נעלם מאד, כי כיון אברהם נגד ג' שמות, "אל", "אלהים", הוי"ה. כי נגד שם "אלהים" שהוא מדת הדין דבר קשות - מלחמה, ונגד שם אל הוא מדת החסד - דבר פיוס, ונגד הוי"ה המיוחד אליו התפלה והרחמים.

ומצד שלילת הרע כתיב (שמות, כג, יג) לא תשא שם אלהים אחרים על פיך. ואף פרעה, פה-רע. אמרו עליו (רקאנטי, ויחי) והנה פרעה היה חכם גדול והיה מכיר שם אלהים ולא היה מכיר השם המיוחד שנגלה למשה. ועיין עמק המלך (שער י"א, פ"ו) כי שם אלהים הם אותיות מליאה, כנזכר בתיקונים, ונודע כי בהסתלקות שם י"ה מא-

להים נשאר אלם, בסוד נאלמית דומיה, וכו', שנשארתי דומם וריקן משם י"ה שבאלהים שהוא החיות הגורם הדיבור.

עינים - שבירה

עינים דתיקון, בחינת עיני ה' משוטטות בכל, ארץ אשר עיני ה' אלהיך בה, השגחה פרטית. ועיין גר"א (אדר"א, בראשית, ב, ד) אלהים מורה על השגחה פרטית על ישראל. אולם מצד שבירת העינים, נסתלק השגחה פרטית, ונגלה השגחה כללית, ולכך כתב (שם, דברים, לג, א) אלהים מורה על התנהגותו עפ"י הטבע בעוה"ז, וז"ס מעשה בראשית שלא נזכר שם שום רק אלהים שהוא הטבע. ועיין ביה"א (ח"ג, טז, ע"ד) שהטבע הוא השליח, והכל ניסים נסתרים. ואזי נקרא בפרטות אלהינו, משפיע עלינו בפרטות, כמ"ש (בראשית, א, א).

ועוד. שם אלהים במילוי יו"ד עולה ש'. וכן עולה ר' כנודע. והם ב' בחינות. וזהו אותיות ש-ב-ר.

עתיק

עיין גר"א (ספר יצירה, פ"א, מ"י) רוח אלקים הנ"ל שהוא עתיק. ובעומק עתיק שם ב"ן, כי המ"ה נשאר לעילא בא"ק. ולכך הוא שורש דשורש הדינים הגנוזים בא"ק. אולם בהתגלותו לתתא רישא דעולם אצילות עליו נאמר כי אחד קראתיו ואין אלהים עמדי (עיין עץ חיים, שער עתיק, רפ"ב, ושער א"א, ספ"ב), שאין בחינת נוק' ניכרת בהם רק עתיק הוה פנים ואחור, ואריך הנוק' בפנים, כנודע. ועיין שמן ששון (שער הכוונות, דרושי יוה"כ, על ה' הוא האלקים). ועיין שעת רצון (זוהר, ח"א, טז, ע"ב). ועיין עמק המלך (שער טז, פי"ז) לכן יוצאים הל"ב אלהים שהם דינים ומתפשטים לש"ך די- נין לזעיר ולשכ"ה דינין לנוקבא, ובכוונת המכוין הוא דקיק ופתוח הקרום בז"א לפעול ולהתפשט פעולת הדין, אבל הקרום של עתיק יומייה הוא סתום ואינו מתפשט בל"ב אלהים הנזכר, רק לפני י"ו של האל"ף דאין, והמספר של הל"ב נמצא שם בכלליות שתי י"ו של האל"ף הנזכרת. אולם עיין בספר יין המשומר, איך אותיות אלהים הם ז' יומין דעתיק. וכן גבורה דעתיק נקרא אלהים (עיין מבוא שערים, שער ג, חלק ב, פ"ו).

אריך

אריך רחמים רבים. ועיין עמק המלך (שער טז, פי"ב, וכן בגר"א ועוד מרבותינו) שם אלהים במילוי יודיין עולה ש' כזה אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולה ברחמים. ושורשו כמ"ש שם (שער יז, פ"א) ומן ה' של אהי"ה יוצא שם אלהים. וכן מן ה' אחרונה של הוי"ה, כמ"ש הרבה מרבותינו, וכולו רחמים. ועיין דן ידן (מאמר י) שהביא ג' שמועות מהאריז"ל איך משם הוי"ה יוצא אלהים. א. שם הוי"ה במילוי יודיין ע"ב, וי אותיות הרי פ"ב, ועוד ד' אותיות פשוטות בין הכל פ"ו. ב. שם הוי"ה במילוי אלפין מ"ה. מ"ם ה"א עולה פ"ו. ג. שם הוי"ה כ"ו. כ"ף ו"ו, המילוי בלבד פ"ו (ועיין להלן ערך קטן תפארת).

אבא

כנודע מוחין דקטנות בשם אלהים (משא"כ בגדלות שם הוי"ה). ובמילוי יודיין הוא מח חכמה דזעיר בקטנות, ובמילוי ההי"ן בבינה דידיה.

אמא

עיין גר"א (ליקוטי הגר"א, קיג) אלהים, גימ' אם - אדם. ועיין שער רצון (זוה"ק, ח"א, טו, ע"ב) שאין שם אלהים שייך בה אלא או כשו"ק נתונים בתוכה בסוד העיבור, או כשנה"י שלה מתלבש בסוד מוחין בגו גופא דז"א. ועיין שקל הקודש שכתב, שם אלהים שהוא משותף בשבע מקומות וכו', אלהים חיים (בינה) אלהים זהו פחד יצחק וכו', אלהים זהו נצח ישראל וכו', אלהים זהו כנסת ישראל, וכו', אלהים סוד מעלת ב"ד של מטה ע' סנהדרין, וכו', אלהים הוא סוד הדינין של מטה בעוה"ז, עיי"ש.

ועוד. אמא סוד צל על ז"א, בסוד סוכה. ושורשו ק"כ צרופי אלהים.

ד"א

"ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", בחינת ז"א, כנודע. ועיין זוה"ק (משפטים, קיג, ע"ב) ת"ח, בכל עובדא דבראשית לא אתמר שם מלא אלא אלהים אלהים בכל מה דאתברי, וכלהו שם אלהים עד דכל עובדא אשתכלל בע"ש, משאתכשללו כל עובדא אקרי הוי"ה אלקים, שם מלא. ועיין שעת רצון (זוה"ק, ח"א, ד, ע"א) ונקרא ז"א ג"כ שם אלהים, דהא אתחברו ביה אותיות מ' של אימא (והוא עצמו אלה, ופ"ו גימ' אלה) עם אלה שהם ו"ק שלו, נצטרף שם אלהים בז"א. ועיין נהר שלום (כ"ו) יתגדל ויתקדש שמה רבה, בגימ' ו"פ אלהים. ועיין עץ חיים (שער לח, פ"ב, מ"ת) כי שרית עם אלקים, פירוש בקטנות ז"א יש לו מוחין דקטנות בחינת שם אלהים.

נוק'

עיין עץ חיים (דרושי הצלם, דרוש החו"ג, אות ח'. ובדרושי ספירת העומר) שנוק' נקראת ים, ואח"כ נמשך אליה מז"א, ואזי נקראים אלהים.

ועוד. שם ב"ן בנוק' כנודע. ועיין מגלה עמוקות (שלח) ויש בשם אלהים ג"כ שם של ב"ן, כמ"ש ויבואו בני האלהים, כיצד, ה - אותיות אלהים, יג - מילוי, לד - מילוי המילוי, הרי ב"ן.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קנא) ועי"ז רצה משה ליכנס לא"י בארץ החיים (סוד נוק') להשיג שם אלקים חיים.

ועוד. עיין שער הפסוקים (בשלח) כי הצור הוא מלכות, שהוא רחל נוק' דז"א. והוא שם אלהים במילוי ההי"ן העולה בגימ' צור.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה • עתיק - רדל"א - רישא דלא אתידע

תליתאה, בזה יש ספקות, וכו', זהו מה שאין אנו יודעים כמה בירר ממנו וחברו אליו, עכ"ל.

ובבירור יותר נתבארו הדברים ברמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח פה-פט) וז"ל, ענין הרדל"א וספקותיה - ההנהגה "הנעלמת" הוקבעה ברדל"א. מקום ההנהגה לפי ענין התחברות של מ"ה עם ב"ן, הוא ברישא דלא אתידע. ולפי מה שמתנהג בה - נולד ההנהגה בפרצופים. אך בין היא, ובין תולדותיה, אינם מושגים ונודעים כלל, "כי אם לפעמים נראות איזה תנועות בפרצופים שאין שורש נודע", ובאמת הם תולדות מכאן, וכו', כל זה ענין הספקות וכו'. שאין הספקות ההם כמו ספיקות דעלמא, שאנו בספק אם יש דבר אחד, או אם אינו, אלא האמת הוא, כל מה שאנו מזכירים בספיקות - כל אותם הדברים ישנם באמת בה וכו'. וכמו ששמעת כבר, שכל ההנהגה היא אור אחד, שבראות האור ההוא מבינים ההנהגה או הענין ההוא. והנה רדל"א, הוא מין אור אחד "הולך ברצוא ושוב" (ושורשו במטי ולא מטי שבעקודים), שנראים בה כל הענינים האלה, וכו', בדרך אחד מתחלף. ויש חיבור הפכים, וזה פשוט, בדרך הצירוף, שכל הפשוטים מתרכבים כל אחד עם כולם, נמצא חיבוריהם הפכיים ממש, וכו'! אך זה אינו מושג ונראה כלל, היינו שזה השורש אינו נודע, כי אינו מתגלה, וכו', אי אפשר להשיג אותם באמת ולבוא עד תכונתם, וכו'. ברדל"א שולטים כל החיבורים בבת אחת, וכו', והולכים כל הדברים להיות נקבעים בנצחיות (כי עתיק מעתיק את אבי"ע לא"ק), עכ"ל. וכמ"ש בפתחי שערים (נתיב עולם התיקון, פתח כג) וז"ל, שז"ת (ששייכים לאבי"ע) רדל"א, הוא המקשר הנהגת הזמן עם הנהגת הנצחיות (ע"י ג"ר שבו שקשור לנצחיות, עיי"ש נתיב סדר הפרצופים, פתח ה' ואילך עד סוף הנת"ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כנודע פרצוף עתיק נחלק לשנים, ג"ר וז"ת. ג"ר נקרא רדל"א, רישא דלא אתידע. וז"ת נקרא עתיק יומין, ז' ימים, ז' תחתונות. וכמ"ש בשער הכללים בעץ חיים, וז"ל, ורדל"א נקרא עתיק, ונקרא עתיק סתם, והז' אחרים, מחסד עד מלכות נקרא "עתיק יומין".

וטעם הדבר שנקרא "לא אתידע", מבואר בעץ חיים (שער יא, פ"ח, מ"ת) וז"ל, לבחינת זו הראש קראוהו באדר"ז רישא עלאה דלא אתידע. פירוש, כי הנה בחינת פרצוף עתיק, הג"ר דיליה אינו מתלבשים ומתעלמים כלל תוך א"א, ונשארו בגילוי, כי איננו יכול להשיגו ולהלבישו, ולכך זה הראש נקרא רדל"א. אמנם ז"ת שבו, שהם סוד ז' ימים, אלו הם מתלבשים תוך א"א כנודע, כי לו בהם קצת השגה. ולבחינת אלו הז"ת שלו, הם הנקרא "עתיק יומין", ר"ל עתיק של בחינת ז"ת הנקרא ז' ימי קדם כנודע, ובהם יש קצת השגה וידיעה, עכ"ל. ופעמים אף פרצוף א"א, נקרא עתיק, ונקרא "עתיקא קדישא". וכלשון האוצרות חיים שער עתיק (עץ חיים, שער יב, פ"א) וז"ל, הכתר עצמו של א"א אשר גם הוא נקרא עתיקא קדישא, להיותו בחינת כתר.

ובדקות יותר נקרא "לא ידע", כלשון האדר"ז (האזינו, רפח, ע"א) רישא עלאה עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, רישא לכל רישא, דלאו רישא, ו"לא ידע", ולא אתידע מה דהוי ברישא. ופירוש ולא ידע כמ"ש האריז"ל (בפירוש לספד"צ, פ"א) וז"ל, ודע דהוא רישא דלאו רישא, אשר שם חביון עוז העצמות, הוא עצמו אינו משיג מה שיש בו, וזה פירוש ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא, שהוא עצמו לא ידע כאדם שאינו משיג מהות הנשמה שבו, עיי"ש.

וטעם נוסף, שיש בו ספיקות, ולכך נקרא לא אתידע. כמ"ש בעץ חיים (שער יב, פ"א) וז"ל, ולכך אמר דלא אתידע מאי הוי כהאי רישא, לפי שבעתיק דכורא, כבר ביארנו דאתידע מה שיש בה, שהוא כתר משם מ"ה. אבל מה שלוקח מבחינת ב"ן להאי רישא

נדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

שאל לבי

שאלות ותשובות

פרשת חיי שרה #213 תשפ"ב

שו"ת פרשת חיי שרה #213 תשפ"ב

- א שו"ת פרשת חיי שרה #213 תשפ"ב _____
- ב אינטרנט פריצות פאות דרכי הצניעות ועוד _____
- ה סדר לימוד בספרי הרב תורת ברסלב ועוד _____
- ז עולם ההרגשות וההצלה לנשים _____
- ח עין הרע _____
- י חינוך ילדים וקול דממה דקה _____
- י לכרסם ציפורנים ועוד _____
- יא כל חי מרגיש _____
- יא יסודות הנפש ויסודות הגוף _____
- יב יעקב ורחל יהודה ותמר גוג ומגוג ועוד _____
- יד מקוה ואוצרות חיים _____
- טו השתדלות לכרנסה _____
- טו משפחת חולים עם מכשיר חכם _____
- טו קירוב רחוקים _____
- טז האם לחסוך כסף _____
- טז צניעות בגיל הרך _____
- טז חסימה רגשית וגורמיה _____
- זי האניאגראם _____
- זי רבקה רחל ולאה _____
- יח שאלות בעניני המדיה ואחרית הימים _____
- כא האם ראוי לבן עליה לעסוק בשדכנות _____
- כא רשעים בעלי בטחון _____
- כב השקר מטריד אותי יותר מדי _____
- כב מאיזה שודש אני בא _____
- כב שאלות בענין השתטחות על קברי צדיקים _____
- כה שלושת הקליפות _____
- כו עיגולים ויושר _____

אינטרנט פריצות פאות דרכי הצניעות ועוד

שלום לכבוד הרב שליט"א.

אני מאוד רגיש לנושא האינטרנט מכיוון שיש במשפחתי הרבה שנגועים במכשירים הפסולים, ורואים את התוצאות, וכן נגועים בלבוש לא הכי צנוע בלשון המעטה.

שאלה:

א- האם יש לי זכות או אולי אפילו חובה לאסור עליהם להכנס לביתי עם המכשירים ועם פאות נכריות שאינם בגדר ההלכה (ובפרט שיש גם בעיה רצינית של תקרובת ע"ז)?

תשובה:

א. יש זכות, אולם נצרך חכמת חיים רבה איך לנהוג בכל מקרה לגופו.

שאלה:

ב- וכיצד להסביר לילדים שסבא וסבתא והדודים הם אנשים טובים על אף שיש להם אייפון, והאם צריך לדבר בבית על האינטרנט, ואם כן באיזה אופן, או להעלים עין כי המשפחה נגועה?

תשובה:

ב. נצרך להסביר שזהו ניסיון של הדור האחרון, ניסיון שגדול מכל הניסיונות שקדמו לכך בכל הדורות, וחלקם לא מבינים את עומק הנסיון, וטועים בכך.

שאלה:

ג- וכיצד יתן להתגבר על לחץ חברתי-משפחתי, שבמפגשים ההבדל ניכר בינינו לשאר המשפחה, בלבוש, במכשירים, בנושאי ההתעניינות, בטיולים, בילויים וכו', כיצד ניתן לפתח חסינות לילדים מול הבת דודה הלבושה במיטב המחלצות האירופאיות והיא מסכנה לבושה כמו פרימיטיבית?

תשובה:

ג. צריך להחדיר בנועם מי ברא אותנו ולשם מה, ומה רצונו מאתנו. ומי הוא המאושר בעולם הבא, ובעולם הזה.

שאלה:

ד- האם מה שמעוררים בפאסקווילים שאיסור מוחלט לילך עם חצאית שאינה עד הקרסול נכון? או שמהני גרב אטומה, והאם שוק בערוה זה מדאוריתא, או שכיוון שילפינן משיר השירים בברכות, לכן זה לא דאורייתא ואזלינן לקולא?

תשובה:

ד. מן הדין סגי בגרב אטומה, אולם אין זה מדרכי הצניעות. זהו מדין הרהור, כמ"ש ברשב"א (והובא בב"י, או"ח, סימן ע"ד. ברכות, כד, ע"א). ועיין שטמ"ק (שם) וז"ל, שהוא מביא לידי ערוה. ועיין צ"ח על אתר.

שאלה:

ה- איך יתכן שאברכים שמוסרים נפשם על עבודי"ת ועל כל חומרא הלכתית בדרבנן שבדרבנן, מקילים בעניין תקרובת עבודה זרה בפאות? (עבודה זרה!!!) יותר חמור משמיטה דרבנן, וממעשר כספים דרבנן וכו' וכו'?

תשובה:

ה. כשיש נגיעות, אין שאלה כלל וכלל!

שאלה:

ו- הרבה פעמים אומרים שהגר"א חלק על חסידות בגלל טעות שחשב שהם כמו שבתאים וכו', האם אין מחלוקת עקרונית מהותית? ואם כן מהי?

תשובה:

ו. כבר נשתברו על כך קולמוסים רבים, ואכמ"ל. ובקצרה, דברי הגר"א, משורש הארת שית אלפי שנין, ושורש החסידות להמשיך אור של משיח, להביא לימות משיח, היינו המשכת הארתו השתא. וזהו שורש כל ההבדלים, ודו"ק.

שאלה:

ז- האם דרכו של הרב נקראת חסידות? או מוסר?

תשובה:

ז. אחדותם.

שאלה:

ח- האם ראוי ליתן תמונות של זוג נשוי להורים שרוצים לשים התמונות של הזוגות בסלון? אני כשלעצמי מאוד סולד מזה, אך אומרים לי שאני סתם מקצין...

תשובה:

ח. בערך לדור זהו מוקצן, אולם זוהי ההנהגה הישרה והאמיתית.

שאלה:

ט- מה דעת תורה בנושא הצילומים בחתונות של הזוג בחדר ייחוד, שהצלמים עושים אותנו כחילונים עם כל מיני תנועות שונות ומשונות רח"ל, האם זה שרי עפ"י הלכה ורק מצד השקפה לא ראוי?

תשובה:

ט. על פי ההלכה יש לדחוק ולהקל כי טרוד בעבודתו. אולם זהו נגד כל רוח היהדות.

שאלה:

י- כיצד ליתן טעם בעבודת השי"ת לבחור שמצד אחד עולם הרוחני שלא עוד לא בנוי ומפותח ואין רוצה להשקיע זמן ב"דע את התבודדותך" וכדו' ומצד שני העולם בחוץ מאוד קורץ ומפתה ונראה ששם יותר טוב וכיף והנאה?

תשובה:

י. צריך למצוא את הנקודה הרוחנית הקרובה ביותר ללבו, ודרכה לעבוד עמו.

שאלה:

יא- הרב אמר ב"דע את משפחתך" שאין מספיק וורט בשולחן שבת כדי לספק רוחניות לאשה, ואני ממש מרגיש זאת ומזדהה עם כך, אך על צד ה"עשה טוב" לא כל כך התבאר שם, האם הרב יכול קצת לכוון אותנו במה צריך לעסוק, והאם ראוי ללמוד ספרי מוסר ומחשבה עם אשה, ואם כן איזה ספרים כדאי?

תשובה:

יא. כדאי להעלות נושאים שיוצרים פיתוח מחשבה עמוק יותר, שאלות מעניינות וכד', ועי"ז לנתב לנקודה אחת פנימית. כדאי ללמוד עם האשה, כגון מכתב מאליהו.

שאלה:

יב- שמעתי השיחות של הרב על אינטרנט וחורבן הדור, ואני ממש מרגיש כך, שבור ומיואש מדורות הבאים וכשחושב על הנושא לא רואה שיש המשך לעמ"י בקצב הזה, וממש מרגיש רצון "להתאיין" - להיות אין ולהיבלע באדמה מרוב תסכול וחוסר אונים, כיצד ניתן להתחזק ובאמת לפעול להמשך כלל ישראל?

תשובה:

יב. אמונה - אמונה - אמונה.

שאלה:

יג- בספר הברית כתב שיש לאהוב גם גויים, האם יש מרבתינו שחולקים, ואם כן מי הם? סליחה רבתא על האריכות הגדולה!!!
ויישר כח גדול על שהרב מתייחס לשאלותינו, ויידע הרב שהוא לתועלת גדולה !!

תשובה:

יג. לכו"ע יש לאהוב, אולי זו לא מצוה דאורייתא.

סדר לימוד בספרי הרב תורת ברסלב ועוד

י"ש כח לרב על כל השיחות והסדרות!!

שאלה:

א - רציתי לשאול, האם יש איזה סדר מסויים שכדאי לשמוע את הסדרות שהרב מדבר עליהם, או שאין בכללות סדר, אלא רק כפי משיכת הנפש?

תשובה:

א. נתבאר מעט בשו"ת שאל לבי, חלק א'.

שאלה:

ב- הרב כתב בשו"ת משבוע שעבר שברסלב אוחזים שהם דרך יחידה, אמנם הרבה מרבתינו לא אחזו כך, רציתי לשאול שאלה יסודית, מחד אי אפשר להתעלם שמסריו ורעיונותיו של מוהר"ן ותלמידו הם כנבואה ממש לתקופתנו אנו, שזיהו מלפני מאות שנים את עניין היאוש, העצבות, נסיונות בקדושה, חוסר ה'לבד' ועוד, שכנגד זה גילו עצות נפלאות בנושאים אלו, שבעבר אולי פחות היו נפוצים וכעת ממש רואים בחוש שהגיע זמנם, אמנם מאידך יש בספריהם דיבורים קצת מופלגים בגדלות תורתם ונחיצותם לכל אחד, ושבלעדי זה א"א להתקרב לה' וכו', ואני כשלעצמי, שקצת למדתי ספריהם אכן מקבל חיזוק, אך נוח לי יותר לעשות "פליגין דיבורא", לקחת מה שאני אוהב ולא להאמין לדיבוריהם המופלגים, אך כשאמרת זאת לחבר שגם מקורב קצת לספריהם, ענה לי, שאין אפשרות כזו, כי רואים בתורת מוהר"ן ממש נפלאות ורוה"ק ברמה גבוהה בשונה משאר ספרים, ולמי יש זכות לבוא ולסייג דבריו, שבכך וכך צודק, אך בהפלגותיו לא צודק וגיזם בהם, וזה באמת טענה שקשה לעמוד מולה,

נתאר לנו שרמח"ל אחר שכתב דרך ה' ודעת תבונות וכו' וכותב ש"קיבל רשות לגלות כל צפון בתורה" (כמעט בלשון הזה), שאני יבוא ויאמר, דעת תבונות אני מקבל, דרך ה' גם כן (אע"פ שכתבם ללא ראיות אלא כדברי נביאות, כעין דברי האריז"ל), אך שאמר שמגלה כל צפון בתורה, אינני מאמין, לכאורה דיני כאפיקורס המבזה ת"ח ולא מאמין בדבריהם, איך מסתכלים על כך, ובקיצור:

1- האם מותר לא להאמין לדבריהם אודות הפלגת תורתם, או שאני בגדר חצוף, או אולי לא חייב אך ראוי להאמין.

2- אני אינני ת"ח, האם באמת ליקו"מ הוא ספר מופלא שלא בנמצא כמוהו בדורות האחרונים?

3- היש מרבתינו שהכירו היכרות מעמיקה את תורת מוהר"ן ותלמידו, ובכל זאת הסתייגו מחלק מדבריו, ואם כן, מי הם אותם גדולים ומאיזה דברים הסתייגו?

תשובה:

ב. 1. צריך להאמין לכל, אולם ככל מחלוקת אלו ואלו דברי אלקים חיים.

והיינו כי תורתו שורשה חכמה סתימאה דאריך, ויתר על כן חכמה דרדל"א, והיא מאין תמצא, מכתר דרדל"א. ולכך נראה כשורש לכל. אולם למעלה מכך הכתר עצמו. וזהו הארת משיח, הכתר עצמו, ויתנו לך כתר מלוכה.

2. יש בו נביעת חכמה עמוקה ביותר, בחינת נחל נובע מקור חכמה. וצורתה בדרך דילוג בחיצוניות ונראה הקשר קלוש, אולם בפנימיות יש קשר עצמי עמוק. לעומת כך יש רבותינו שגילו תורה מושכלת ומובנת ועמוקה, כדוגמת חב"ד. ויש שיצרו "מבנה" של חכמה, כתורת הרש"ש והלשם. ויש שגילוי "מבנה פנימי" הגיוני לכל החכמה הפנימית, כתורת הרמח"ל ופתחי שערים. ויש שהקיפו את כל התורה בכל חלקיה ופרטיה וסדרה בסדר מופתי, כדוגמת הגר"א. ועוד ועוד, כל אחד לפי שורשו וחלקו.

3. חששו מהתקלות, כפי שרואים בדורנו אנו לרוב.

שאלה:

ג- האם הרב יכול לתת קצת הקדמה ושורש לעניין לימוד ליקו"מ שהוא ספר מאוד מורכב וקצת התקשיתי בתפיסת צורת לימודו וקישורי הדברים הרחוקים לכאו'. (כעין שני גבעות ועמק ביניהם). (שמעתי השיעורים של הרב בקול הלשון בליקו"מ, אך עדיין לא הבנתי צורת תפיסת ולימוד הספר).

תשובה:

ג. הכל בסוד נו"ן, מח-נון, כנודע נו"ן מתהפכת, בכל דבר, דבר והיפוכו. ולראות בכל דבר את ההשכלה הפנימית הפרטית, שביחס לכך "בחינה" זו נקשרת בבחינה אחרת, קשר עצמי. והוא חיבור כל תורה ותורה בכל חלקיה. כי הבנת כל נקודה לעצמה היא בבחינת "ניצוצות", והבנתם יחד, כנ"ל, זהו "אור".

שאלה:

ד- מה הכוונה ביסוד דבריהם שכל מאמר בליקו"מ וליקו"ה מסתכם ב"הצדיק", שלא מצינו שורש לזה לפניהם, ואם אמנם אמת נכון הדבר שהבעש"ט ותלמידיו השרישו עניין התקשרות לצדיקים, אך לא באופן שהצדיק קשור להכל, להמתקת הדינים ושהנשימה של כל אחד ואחד יונק מהצדיק ומחילת העוונות וביורו המדמה וההשפעה של רו"ג, וכתבו שזה יסוד היהדות ושזה עומק הבכי בחורבן ביהמ"ק וכו' וכו'?

תשובה:

ד. בחינת יסוד דעתיק, שמחבר או"א, בחינת נתיב לא ידעו עיט, ושורשו יסוד דא"ק, שם מ"ה החדש.

שאלה:

ה- הרב אמר בשיעורים שיש דרך פרטית לכל יהודי, ושיש יחידי דורות שדרכם נהפכה לדרך כללית, האם רמח"ל ובעש"ט ומוהר"ן ושיטות המוסר בכלל זה? ומדוע תורת החסידות המשיכה עד דורנו והולכת ומתפתחת ותורת רבותינו בעלי המוסר הולכת ונזנחת? האם זה היה 'נבואה שנצרכה רק לדורותם'?

תשובה:

ה. כנ"ל אות ב', והבן מאוד.

שאלה:

ו- אני מרגיש קצת בלבול, שיש הרבה תחומים בעבודת השי"ת שמתבארים בשיעורי הרב שליט"א, וכל יום אני רוצה ליעסוק בעיין אחר שמרגיש אני שנחוץ לי, ופעמים באותו יום אני עובר כמה תחומים בשיעורי הרב שליט"א, האם צריך להיות עיקבי ולגמור נושא ולעבור להבא, או שאפשר כל פעם לקפוץ מהכא להתם? (ואולי זה כלול בשאלה 1).

תשובה:

ו. צריך להיות עקבי.

שאלה:

ז- בחוברת החשובה על האינטרנט הובא מהרב שרק אור משיח יכול לברר הטוב ורע שבאינטרנט, אור זה כבר נמצא קצת עכשיו או שצריך לחכות למשיח?
יישר כח גדול לכבוד הרב על כך שמשקיע מזמנו לענות לשאלות הצמאים לשמוע דבר ה'!! יאריך ה' ימיו בטוב ושנותיו בנעימים!!

תשובה:

ז. נכון, מאיר חלקו כבר עכשיו.

עולם ההרגשות וההצלה לנשים

שאלה:

ברצוני לשאול את הרב מס' שאלות:
א. האם ניתן ללמוד מעניין שרה אמנו שם כתוב: "ותצחק שרה בקרבה", ומהמשך שם כתוב: "ותכחש...לא כי צחקת" כי הרגשת הלב היא מציאות?

תשובה:

א. כן, מציאות בעולם ההרגשות.

שאלה:

ב. בהקדמה לספר בלבבי משכן אבנה חלק ז', כותב הרב בעניין עסק התוה"ק כי "...לולי זאת חיי העוה"ז מר ממוות..." , אני מבינה שחלק זה נא' לגברים, שאלתי - מה יציל נשים מצרות העוה"ז?

תשובה:

ב. דבקות בקב"ה, צניעות, חסד.

שאלה:

ב. כותב הרב בספרו "דע את הרגשותיך" כי האשה מדלגת על המהלך של "וידעת היום והשבות אל לבבך", כי אצלה זה מתחיל מיד מהלב. מחיצוניות הלב. שאלתי- האם יש לאישה דרך להגיע לפנימיות הלב? ואם כן -מה היא?

תשובה:

ג. כן, בוודאי. ע"י השקטה, נתבאר בדע את התבודדותך. וכן ע"י שינון בפה, שנתבאר בהרחבה בלבבי משכן אבנה חלקים א'-ב'-ה'.

עין הרע

שאלה:

שלום כבוד הרב,
א. אדם שהוציא עין הרע האם הנזקים שנגרמו מחמת העין הרע חוזרים ונתקנים כמו שלא היה מעיקרא עין הרע? ואם לא אז מה כן משתנה? ומה נפקא מינה מה שהסיר העין הרע הרי "מאי דהוה הוה"?

תשובה:

א. לא נתקן לגמרי, כחפץ שבור שתיקנו אותו ונייר שהיה כתוב עליו מחקו. לעולם נשאר רושם מן הדבר, ואפשר לעקור את עיקרו אולם לא את כולו. אא"כ דבק באין סוף ממש, שם זהו למעלה מן הרשימו, למעלה מן הרושם. ויסוד זה נכון לכל תשובה על כל חטא, שאם לא דבק בא"ס שקודם הצמצום, אין סוף כפשוטו, כמ"ש בנפש החיים שער ג', לעולם נשאר רושם.

שאלה:

ב. בעבר הרב נשאל כך: כל מה שקורה זה מאת השם, אז מה זה בעצם עין הרע? וענה: במקום שאין אמונה נמסר שליטתו לנבראים, וזה גופא רצונו ית"ש, ראשית מה כוונת הדבר אין אמונה, הרי כולם מאמינים שהכל מהשם ואם הכוונה לאדם שחושב שעושים לו עין הרע אז יש מקרים שאנשים כלל לא ידעו על המושג הזה עין הרע, וכלל לא היה במחשבתם ואז גילו שהיה עליהם עין הרע. שנית, מה כוונת הדבר "נמסר שליטתו לנבראים"? ויתר על כן הרי האדם הרואה על דרך כלל לא מתכוון להזיק כלל?

תשובה:

ב. לא מדובר בעיקר על אמונת השכל בלבד, אלא בעיקר על אמונת הלב. כי כל מאמין אמונתו אינה בהכרח שלמה, וכולנו בבחינת "מאמין ואינו מאמין", כנח. וכל השינוי בין בני אדם, כמה חלקי המאמין שבו, וכמה חלקי האיננו מאמין שבו, בכמות ובאיכות.

הסתכלות ע"י עין טובה משפיע טוב. ומספרים שכך נהג למעשה ר' שלמן זלמן אוירבך, שנכנס לבית תלמידו והסתכל זמן מה, והסביר מעשיו שמסתכל מתוך עין טובה, ועי"ז משפיע טוב. והשורש לכך הוא משה רע"ה, שנקרא טוב עין ונסתכל על ארץ ישראל, ואכמ"ל. ולפיכך מי שמסתכל ויש לו צרות עין, במודע או בתת מודע, "צרות" זו חלה על הדבר.

שאלה:

ג. האם כהגדרה כללית נכון לומר שעין הרע זה פשוט הנהגה של יותר דין?

תשובה:

ג. כן. "צר", צמצום. ויתר על כן "שבירת העיניים", יוצר שבירה וחורבן וקלקול.

שאלה:

ד. כתוב בספר המידות ערך "המתקת דין" לא טוב לשני אנשים עם שם זהה לדור בדירה אחת. מה הסיבה? זה משהו על פי הסוד? מה לגבי כמה ימים? או אדם שלפעמים מגיע? או מי שטכנית נחשב שדר שם למרות שבפועל לא ישן שם אלא רק מיטתו וחפציו שם?

תשובה:

ד. כמו שמבואר בערבי פסחים, שיש חשש נזק של זוגות. כי כל דבר זהה, יש בו צד וקלקול. באופן עראי אין לחוש. וככלל מי שלא חושש לעין הרע, אינו מזיק לו כ"כ.

חינוך ילדים וקול דממה דקה

שלום עליכם מורי ורבי!
ראשית געגועי הרבים לרב מקווה ששלומך ושלום המשפחה טוב בסיעתא דשמיא, יש לי קצת נסיגה להגיע לשיעורים, מקווה לראות את הרב כמה שיותר מהר!

שאלה:

א. ברצוני לשאול בנוגע לחינוך של ילד בגיל שנה 7 חודשיים, מרגיש לי שזה גיל שבו התינוק מנסה לראות תגובות שלי ושל האימא ולכן בוחן כיצד נגיב לו במקרים מסוימים.
לדוגמא האם הוא עושה דבר לא טוב כגון לזרוק אוכל על הריצפה בשעה שאוכל באופן שיטתי האם להראות לו טיפה של כעס ושהדבר אסור או שבגיל הזה להראות מאה אחוז של אהבה ולהסביר לו בנועם שוב ושוב אפילו מאות פעמים?

ואם לא להראות כעס באיזה גיל כן להתחיל להראות סוג של חינוך ביד קשה נקראה לזה בלשון העם? כמובן עם שילוב של אהבה אין סופית כמה שאפשר.

תשובה:

א. אהבה ונועם. אולם כאשר עושה דבר שהוא כבר מבין שהוא רע בעצם, ולא כי כך אמרו ההורים, נצרך כעס הפנים.

שאלה:

ב. עוד שאלה בנושא אחר - הבנתי שאדם שנופל חס וחלילה בדברים מסוימים התורה שלו והמעשים והתפילות הולכת לס"מ ולא בשלמות כלפי שמיא,
שאלתי אליך הרב, הרב כתב בקול דממה דקה כמדומני שאם אדם חושב בדעתו שעומד אך ורק לפני המלך ורוצה רק את ה' ברוך הוא ולא על ידי שליח, הוא יקבל את המלך כי ברצונו הפשוט רוצה רק את אחדותו יתברך. האם הדבר חל על האדם הפשוט מהמקרה הנ"ל למרות שעדיין לא שלם במעשיו וכו'..? אני רוצה להגיד שאני משתדל ללכת עם העצה הזאת והיא ממש מחייה אותי תודה רבה על כך.

תשובה:

ב. כן! אולם כמובן לא בשלמות.

לכרסם ציפורנים ועוד

שאלה:

רציתי לשאול מה השורש בנפש לכרסם עור וציפורניים שזה גן במשפחה מה האפשרויות לכך ומה הדרך לצאת מזה בתודה מראש על כל התשובות של הרב

תשובה:

יתכן שזה גם הרגל חיצוני. השורש הפנימי, חוסר רוגע וסבלנות. נצרך עבודה על כך. פעמים זו תנועה של שעמום, ונצרך מילוי פנימי.

כל חי מרגיש

שאלה:

לכבוד מורינו הרב שליט"א. מהו הביאור ביסוד הנפוץ בראשונים שכל חי מרגיש, מה שיך ההרגשה לחיות? והיכן יש לעיין לתוספת ביאור? יישר כח על כל הזיכוי הרבים!

תשובה:

כתב הר"א אבולעפיה בספרו מפתח הרעיון וז"ל, ודע כשילוד האדם גם הוא חי והרגשותיו עמו בכח קרוב, ויקרא חי בפועל "ומרגיש בכח", וכשיתגדל יקרא חי מרגיש "בפועל". וביאור חי היינו שיש לו "נפש בהמית", כ"כ בפתחי שערים (נתיב אורות העקודים, פתח ב). וכלשון הרשב"ץ (מגן אבות, פ"ד) שאלו היתה בהם בצומח הנפש, היה הצומח חי מרגיש מתנועע כמו הבע"ח, עכ"ל. והבן שחי פירושו "מתנועע", והוא שורש כח ההרגשה, כי כח ההרגשה אינו מרגיש את היות הדבר אלא את תנועתו, ועיי"ש בהרחבה.

ועיין מורה נבוכים (ח"א, פרק מב), ואור יחזקאל (מכתב י, ומכתב ל). ואור יחזקאל, יראה ומוסר, יראת העונש, ועוד מקומות בספריו. ותפארת ישראל (אבות, פ"ג, משנה יז, יכין, אות קיח). ולשון זו מצויה לרוב, אולם לא כ"כ עם ביאור.

יסודות הנפש ויסודות הגוף

כתב הרמב"ם בשמונה פרקים פרק ח' "משל זה, שיהיה אדם שמיזגו נוטה אל היובש, ויהיה עצם מוחו זך, מעט הלחיות, הנה זה יקלו עליו הזכירה והבנת העניינים יותר מאשר על איש בעל ליחה לבנה, רב הליחות במח."

שאלה:

א. מה הפירוש "עצם מוחו זך מעט הלחיות" האם זה קשור ליסודות ומי שהוא יסוד המים הוא רב הליחות במוח או שאין זה קשור.

תשובה:

א. זה קשור ליסודות של הגוף. כי יש ד' יסודות של הנפש, ויש ד' יסודות של הגוף, וזה לא תמיד מקביל אחד לשני.

שאלה:

ב. האם זה ניתן לשינוי ע"י הרגלי אכילה או בכל אופן אחר.

תשובה:

ב. ניתן לשנות באופן חלקי.

יעקב ורחל יהודה ותמר גוג ומגוג ועוד

שלום לכבוד הרב. ברצוני לשאול כמה דברים.

שאלה:

א. כיוון שאבותינו היו מדוייקים מאד מדוע יעקב אבינו נשק לרחל מה היתה המטרה בכך? אם הסתכן בכך שיהיה חילול השם כמו שאמרו הרועים לפי המדרש שבני נח גדרו עצמם מהעריות וכשראו זאת אמרו עליו דברים לא טובים.

תשובה:

א. יש שביאורו שנשק על ידו מרחוק כנישוק על רחל. עיין בספר תולדותיו של בעל מעדני השלחן.

ועיין העמק דבר (בראשית, כט, י) וז"ל, הראה בזה לכל העומדים שם שהוא קרוב ללבן ורחל (ע"י שהשקה את צאנו) ומש"ה לא היה שוב בזיון כשנשק את רחל, עכ"ל. ושורש הדברים בחז"ל (רות רבה, ב, כא) וז"ל, וישק יעקב לרחל, למה שהיתה קרובתו. ובמהרי"ל דיסקין (שמות, ד, כד) כתב וז"ל, יעקב אבינו ע"ה לפי שהיה בן ע' שנה לא בוש לנשק את רחל שהיתה קטנה, עכ"ל (ועיין ספר אוהב ישראל, ובספר אוהב חסד, ויצא). ושורש הדברים ברמב"ן (בראשית, כט, ט), ועי"ש שכתב שנשיקה בלמ"ד איננה בפה, רק נשק על ראשה או כתיפה. וכן הוא ברבינו בחיי (פסוק יא). ומעין כך בכתב וקבלה על אתר.

ושיטת הגר"א שהיה דיבור (כמ"ש בתיקונים, תיקון יא מתיקונים אחרונים) וז"ל, הדיבור הוא זיווג דנשיקין, בסוד וישק יעקב לרחל ויגד, עכ"ל.

וע"פ חכמת האמת הוא יחוד עליון. עיין ספר הפליאה (ד"ה וראה כשיקוימוה הווין), ואגרות הרמ"ז (אגרת כ"ו). ורמח"ל בדרוש ונתתה הכסף, ועוד כמה מקומות ברבותינו.

שאלה:

ב. לגבי יהודה ותמר נאמר שמלאך דחפו לכך ועדיין גם אם המטרה שלהוציא מלך המשיח בדרך שלא תהיה קטרוג, עדיין מדוע יהודה עצמו שהיה צדיק פעל באופן הזה שאסור מהתורה גם אם לא נצטווה במפורש.

תשובה:

ב. כי מלאך דחפו.

שאלה:

ג. נאמר על מלחמת גוג ומגוג אחד או שניים ממשפחה שישארו והלא נאמר שמי שמקיים מצות סעודה שלישית ניצול ממנה אז זה הרבה יותר מהמספר הזה תשובה:

ג. היינו שמקיימים בשלמות הראויה, שלוש סעודות.

שאלה:

ד. איך כורתים את ערלת הלשון? בברית זה שמירת הברית. האם שמירת לשון מדיבורים רעים מבטלת את הערלה הזו?

תשובה:

ד. כן.

שאלה:

ה. אנו לא יודעים חשבונות שמים אך מדוע לדעת הרב יש מחלה אלצהיימר או אנשים שנהיים צמח אם הם לא יכולים בכלל לקיים תורה ומצוות, במחלות האחרות כן אפשר. ומטרת האדם לקיים תורה ומצוות לשם כך בא לעולם

תשובה:

ה. החסד שעושים עמהם, זה תכליתם, ועולה לזכותם. וכן יסורים ממרקים.

שאלה:

ו. האם זה שעם ישראל כיום מתנהג באופן כנוע בארץ ישראל ולא מתנגד לרשע זה בגלל שלא כל עם ישראל נמצא בארץ ואז כוחנו חלש כי אנו כגוף חסר?

תודה רבה וישר כח.

תשובה:

ו. השורש ג' שבועות, שלא יתגרו באומות.

מקוה ואוצרות חיים

שלום לכבוד הרב,

ברצוני לשאול:

לאחר שהרב כתב שטבילה במקווה משפיעה על לימוד התורה, התעוררתי לנושא וב"ה, בלנ"ד, התחלתי להקפיד בתקנת עזרא (אני אברך), וד' יעזרני הלאה. שאלתי לגבי שבת בבוקר. אני נוטה לנקיות, והמחשבה על טבילה במקווה בלי האפשרות להתקלח לאחר מכן, מקשה עלי. הדבר תלוי גם בנקיות המקווה, דבר שאינו בשליטתי. גם מבחינה בריאותית, אני חושש, היות ואיני מתנקה לאחר הטבילה כמנהגי. שאלתי:

שאלה:

א. עד כמה הטבילה בבוקר שבת מוכרחת, האם ישנה דרך אחרת - והאם ניתן לסמוך בזה על שיטת הבעש"ט (על אף שאינני חסיד, אך ב"ה יש לי אמונת חכמים גדולה), לטבול טבילה אחת ולדעת שטבילה זו לא תזיק לי כלל, בשום צורה שהיא. נושא אחר, שעלה השבוע בשו"ת:

תשובה:

א. כן.

שאלה:

ב. הרב המליץ על לימוד מקדים של ספר אוצרות חיים למי שמעוניין להיכנס לעולם הקבלה. האם יש ביאור שהרב ממליץ עליו? הרב המליץ לי בעבר על ביאור לספר תומר דבורה - הקדמות ושערים, וזו הייתה המלצה נהדרת שתרמה לי רבות.

תשובה:

ב מבעל מתוק מדבש, וכן פירוש מהרב שישא. ויש עוד פירושים נפלאים.

תודה ושבת שלום!

השתדלות לפרנסה

שאלה:

האם כשאדם לא עושה השתדלות ואז אין לו פרנסה [למשל] זה בגדר עונש על שלא עסק בהשתדלות?

תשובה:

כן. ובלשון הפנימית "נקנס" על האדם להשתדל, וכאשר אינו משתדל הקנס חל על הממון עצמו.

משפחת חולים עם מכשיר חנם

שאלה:

אני מכיר משפחה שיש להם שני בנים, א' מהם נשוי וא' מהן רווק, ושניהם וגם אביהן יש להם חולי אחרת בגוף, וגם שמתי לב שכולם יש להם מכשיר חכם מסונן. לא מעט אנשים אמרו להם לזרוק המכשירים להם ואז הם יראו ישועה, אבל הם אינם רוצים לשמוע שום דברי ביקורת על זה והם רק הגיבו בשלילה ובכעס על דברים כאלו. מה לעשות בעבורם כדי לזכות אותם לישועה הן לגופם הן לנפשם?

תשובה:

להתפלל עם דמעות!

קירוב רחוקים

שאלה:

אני עובד בקירוב רחוקים בחוץ לארץ ולגרום לתלמידים לצמוח ולשנות הוא תהליך ארוך ומאתגר. איך אני יכול להשיג חיזוק להמשיך הלאה ולא להתסכל?

תשובה:

עליך לשמוח בכל פרט קטן שיש להם התקדמות, ולהאמין ששלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו, ובעתיד תראה בס"ד תוצאות ותולדות רבים וגדולים. והעיקר לשמוח שאתה זוכה לעשות רצון ה'. כמובן נצרך לברר מה ה' רוצה ממך בעבודתך.

האם לחסוך כסף

שאלה:

שלום הרב,

האם נכון לחסוך כסף או שיש בכך משום פגם בביטחון בה?

תשובה:

על כל אדם להכיר מדרגתו בביטחון, ולפ"ז לפעול למעשה. כל אדם נצרך בדיקה אישית, ואין תשובה אחת אחידה לכולם.

צניעות בגיל הרך

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א שלום רב

ברצוני לשאול שתי שאלות בנושא הצניעות בגיל הרך

א. מאיזה גיל נכון להלביש תינוקת בצורה צנועה בבגדים ארוכים?

תשובה:

א. גיל 3.

שאלה:

ב. האם יש בעיה לעשות בריכה משותפת לילד וילדה בסביבות גיל שנתיים (לא אחים)?

תשובה:

ב. אין ראוי לעשות כן.

חסימה רגשית וגורמיה

יש לי חסימה רגשית שנובעת מדברים כואבים שחוויתי בעבר, עכשיו אני מרגיש רגשות ממש חלש הכל רובוטי שכלי בלבד.

שתי שאלות לי:

שאלה:

א. האם מתאים למצב שלי לבצע את מה שכתוב בספר דע את גאולתך כדי לצאת מזה? (מה שכתוב לגבי לדרג את הרגשות שאני מרגיש ולהביא לידי ביטוי כדי להרגיש את זה וכו)

תשובה:

נצרך טיפול אישי, ואין מספיק עבודה עצמית מתוך ספר.

שאלה:

ב. האם נכון לומר שזה מכוח עבירות שעברתי? או שהחסימה זה רק בחלק הנפש הבהמית שלי ולא קשור לנשמה. (אני מבין שזה בעיה בנפש הבהמית ולא בעיה שקשורה לעבירות). נפקא מינה האם לעשות תשובה על משהו או לא.

תשובה:

זה עבירות מגלגול קודם.

האניאגראם

שאלה:

האם יש מקור בתורה לאניאגראם, שיטה להקלדת אישיות של אנשים המבוססת על 9 סוגים בסיסיים שונים? הטיפוסים מבוססים על מוטיבציה ליבה, ריכזתי אותם להלן.

1-מוסר 2-אהבה 3-הצלחה 4-זהות 5-ידע/יכולת 6-אבטחה 7-חוויות/סיפוק 8-כוח 9-שלום

תשובה:

לכל דבר יש מקור בתורה, כי אם לא כן לא היה קיים. אולם זה ענף רחוק שמתגלה בתורה.

רבקה רחל ולאה

שאלה:

א- מה המשמעות והפירוש של מילת שם "רבקה?"

תשובה:

א. רבקה - מלשון חיבור. כ"כ בתורה אור (תולדות) וז"ל, רבקה שהוא מלשון רבקות של שלש בקר או של ארבע ארבע, שהפירוש הוא חיבור וקישור של שלש או ארבע בהמות יחדיו נקרא רבקה. וכן כתב שם בפרשת משפטים. ומעין כך במאור עינים (תהלים).

שאלה:

ב- וכמו כן מהי המשמעות והפירוש של שמות "רחל" ו"לאה?"

תשובה:

ב. רחל - מלשון בעל חי הנקרא רחל, וכמ"ש חז"ל (שה"ש רבה, ו) מה רחל זו צנועה כך היו ישראל צנועים. וכן הוא בהרבה לשונות מרבתינו שרמזו שנקראת כן ע"ש בעל חי הנקרא רחל, בבחינות שונות שיש ברחל. עיין

נועם אלימלך (וישלח), אור המאיר (שה"ש), לקוטי תורה חב"ד (מסעי), ועוד. ורחל "תפסה פלך שתיקה", ונאמר (ישעיה, נג, ז) וכרחל לפני גזייה "נאלמה".

לאה - לשון לאות, כ"כ בספר הפליאה (ד"ה ונתחיל מן ההיקף). ועיין ספר חיים וחסד (בא) וז"ל, וע"כ נקרא התענוג לאה, מלשון נלאה, וזה שתרגם ועיני לאה שפירין למיחזי, עיי"ש.

שאלות בעיני המדיה ואחרית הימים

שאלה:

(א) נסיון האחרון של כלל ישראל הוא אמונה וכמבואר בקרא וצדיק באמונתו יחיה שהוא קאי על אחרית הימים, וא"כ מה הקשר בין נסיון האמונה לנסיון שער הנו"ו דטומאה וכלים הטמאים וכו'.

תשובה:

א. כלים אלו נותנים לאדם את ההרגשה שהוא שולט על הכל מכל מקום בעולם, יכול לשבת בארץ ישראל ולהדליק מזגן בארה"ב. היפך ההרגשה שהכל ביד ה'.

שאלה:

(ב) בדברי הגר"א שבעלי אמונה ובטחון אין להם לפחד מחבלי משיח, מהו אם אדם יש לו חיבור לכלים טמאים האם ע"י אמונה ובטחון שלו ינצל מחבלי משיח.

תשובה:

ב. לא. בודאי נחלש בטחונו.

שאלה:

(ג) ובכלל איך אלו שמשתמשים באינטרנט מסונן או אם משתמשים בו רק לצורך ד"ת ואתרי תורה איך הם מונעים עצמם מפנימיות ומעבודת ה' אמיתית ומחיבור להקב"ה ע"י שהם מחוברים לשער הנו"ו, הא אינו ניכר בהם שהם נמצאים בשער הנו"ו ואדרבה הרבה מאלו לכאורה הם עובדי ה' רק שיש להם טעות בהשקפה, ואילו הרבה בני תורה אין להם חיבור לאינטנט ואינם שייכים לעבודת ה' או לעבודה פנימית וא"כ מה פשר הדבר.

תשובה:

ג. זהו חיבור פנימי שנעלם מרוב בני האדם. אולם פנימיותם קשורה לכך, ולאט לאט מתגלה לחוץ.

שאלה:

(ד) האם המקור להמושג של טומאה ע"י חיבור לאינטרנט הוא משום "כל המחובר לטמא טמא", שעצם היכולת של האדם לחבר לזה בכל רגע ע"י החזקת כלי הזה ברשותו הוא כבר טומאה אפי" אם אינו משתמש בו בפועל עכשיו.

תשובה:

ד. כן, ויתר על כן, יש קליטה כל הזמן סביבותיו.

שאלה:

(ה) האם יש סוד בזה שהנסיון האחרון שהוא שיש "כלי" דייקא שחוצצת את אדם מהאמת, שהנסיון בא בלבוש של כלי דייקא.

תשובה:

ה. כן, משיח בן דוד, מלכות, כלי.

שאלה:

(ו) האם לאחר ביאת יבטל לא רק הכלים הטמאים אלא גם הפלפונים אפי' הפלפונים הכשרים.

תשובה:

ו. לא היה בהם צורך בגילוי שלם של משיח.

שאלה:

(ז) שמעתי בשם הגה"צ ר' דן סגל שליט"א כשבא משיח הוא יבטל תחילה את הפאות הארוכות של נשים. משמע שהשחתת הכלים הטמאים יהיו אחר זה, אבל לכאורה הכלים הטמאים הם יותר פרוץ וא"כ למה הכלים הארוכים האלו לא יבטלו תחילה.

תשובה:

ז. נא לשאול אותו.

שאלה:

(ח) האם הרב שמע ממהלך של ר' קובי לוי שליט"א שלוחם עם האינטרנט, והאם יש מצוה לפרסם ספרים כאלו, דלענ"ד הוא הקול היחיד בדור הזה שצועק על זה ובאופן שמדבר ישר אל הלב.

תשובה:

ח. זעקתו אמת.

שאלה:

(ט) אם אני רואה בחור או אברך בישיבה שיש לו מכשיר חכם ואינני יודע אם זה כלי פרוץ או לו האם יש לצעוק או למחות עליו? אני לא מדבר מצד חיוב תוכחה אלא מצד החיוב למחות על דבר רע.

תשובה:

ט. תבכה לקב"ה שיטהר את העולם.

שאלה:

(י) לאחרונה אמר הרב לא' מהשואלים שאין לעניין באירועי העולם עכשיו אלא יש לעסוק רק בעבודת ה' פנימית ונקיה. לא הבנתי מה היה כוונת הרב כיון שלכאורה אנו צריכים להבין מהות התקופה שבו אנו נמצאים וכמו שהרב מדבר בו הרבה.

תשובה:

י. לא נאמר דבר כזה לכלל, זו הוראה פרטית.

שאלה:

(יא) האם יש ביטול תורה וחבל על הזמן לעסוק בענינים של השפקה על גלות וגאולה ומהות התקופה, כמו ללמוד היטב את הספרים של הסאטמר רב, ר' אליהו ויינטרוב ולראות את דברים בשורשם בדברי הגר"א ועוד בעניני אחרית הימים, דמצד א' רוב בני תורה שאני מכיר עוסקים רק בגמ' בלבד ואינם מעיניים בדברים אלה כמעט, ומסתמא משום שהם חוששים שזה יגרר אותם ללמוד ענינים אלו ולהזניח לימוד הנורמלי של גמ' בעיון, אמנם לכאורה על כל בן תורה לקבל המבט הנכון וההשפקה הנכונה ודעת תורה על כמה נושאים בדורינו, כמו מהות המדינה והערב רב, מהות גלותנו, מהו היחס הנכונה של ישראל להגויים ואיך להסתכל עליהם, השפעת הדור, הבעיות בדורות האחרונות שעכשיו נמצאים בעולם התורה, וכו' דאם לא כן אז הוא בודאי מושפע מהדור והוא נמצא בסכנה בחוסר ידיעתו בענינים אלו.

תשובה:

יא. יש לעסוק באיזון נכון.

שאלה:

(יב) בדברי הגר"א על מצב עקבתא דמשיחא, הגר"א מדמה חורבן הבית ליציאת נשמה מהגוף, הגלות לחוץ לארץ היה דומה לקבורה, והרמה בקבר הם הגויים האוכלים את בשרנו, והרקב עצמות הם הישיבות הגדולות וחבורות, והעצמות הנשארים הם הת"ח, ואח"כ גם זה ירקו ואז יש רק התרווד רקב של זה שהוא אנחנו שהם כמו עפר. בפשטות דברי הגר"א הוא שתרווד רקב הוא החלק הגרוע שנשאר אמנם אפשר שכוונתו הוא שעל אף שאנחנו הם התרווד רקב והעפר שנשאר מהת"ח שאינם קיימים היום מ"מ זהו למעליותא כיון שאנו הנשארים ובאים לבסוף וא"כ דייקא על ידינו בא ההצלה מהגלות הזו וא"כ דברי הגר"א על אנחנו התרווד רקב הם בעצם דברי שבח עלינו ולא לגנאי של הדור הזו. האם זה נכון?

תשובה:

יב. גם וגם.

שאלה:

(יג) האם יש לנו להדפיס בהעלון השבועי האינגלית את שׁו"ת הרב בנושא עליי' לארץ ישראל או שאין להדפיס דברים כאלו שמסתמא רק יחידים ישמעו להם והציבור לכאורה לא יכול לקבל דברים כאלו? האם הדבר הזה הוא צורך השעה לדבר בו להציבור כמו הנושא השימוש באינטרנט שער הנון דטומאה שהוא היה כ"כ נושא חשוב בתקופתנו לדבר בו?

תשובה:

יג. להדפיס בשם הגר"ח קניבסקי שאמר לעלות לארץ ישראל.

האם ראוי לבן עליה לעסוק בשדכנות

שאלה:

תודה לכבוד הרב על הבהירות הנפלאה בענין הבריור בשידוכים, ובע"ה יהיה לתועלת לנו ולרבים נוספים. ומענין לענין עלתה הזעקה של בנות בוגרות רבות ממשפחות טובות שיושבות בביתן ומצפות לזיווג, וצער המשפחות אין לתאר ל"ע, וככל שמתבגרות מתמעטות ההצעות, ועלה על לב כי אולי נכון גם לנו כאברכים להשתדל בזה להיות כ"א שדכן לעת מצוא, לגמול חסד בגופו עם אותן משפחות ובנותיהן, על אף הקושי שבדבר, כי לפי הנראה והנשמע במחוזותינו כיום, היא ממש כמצוה שאין לה עוסקין. האם נכון הדבר שכ"א יערוך פינקס מסודר לרשום כל מה ששומע, ומתוך כך בודאי יבוא גם לעשות איזה שידוך, ונמצא עוסק בתורה ובגמ"ח, או שאין ראוי לאברך בן עליה (או ששואף להיות כזה) לעסוק בזה, כי כרוך בהרבה ביטול תורה ושיחת נשים ועוד, ואין המצוה הזו מוטלת עלינו, והשי"ת יעשה הטוב בעיניו. נשמח אם הרב יורה לנו הדרך גם בזה, מה נכון לעשות בכלל, ובפרט למי שצער הבנות ומשפחותיהן כואב לו באמת בעומק נפשו, ושכמ"ה.

תשובה:

בכל דבר נצרך להתבונן ממה הוא מורכב, מה הם חלקיו. ונתבונן מעט בענין השדכן, ממה מורכב הדבר. א. שמיעת ידע על אנשים, בחורים ובחורות, לא רק שמותם, על עיסוקם, אופיים, וכו' וכו'. ב. ניסיון לשכנע שיש התאמה, ופעמים רבות אי מסירת פרטים מדויקים, פעמים העדר אמירתם, ופעמים אף שינוי מעט או יותר ממעט. ג. דיבור זמן רב עם נשים וגברים שיחות ארוכות, ופעמים אף נפשיות. ד. זמינות גדולה בכל מיני שעות לפני הפגישות ואחריהם, וכד'. ועוד נקודות דקות נוספות.

כל אלו מורים שאברך בן עליה השקוע בלימוד, רחוק ממנו מלאכה זו. יותר ראוי שיעסקו בה הנשים בפועל. והבעל יסייע מעט להציע לרעייתו רעיונות.

רשעים בעלי בטחון

שאלה:

שלום מו"ר,

רצינו לשאול שאלה שעלתה במהלך שיעור

מובא בספר אבן שלמה לגר"א פרק ג' ב-

שעדיף בעל עבירות חמורות בעל בטחון על מי שלומד תורה ואינו בעל בטחון.

רצינו לשאול - איך יתכן בעל עבירה בעל בטחון?

הרי איך יתכן שאדם בטוח בה' יתברך ומכיר בו יתברך שנמצא ומשגיח ועם כל זאת יכול לעשות נגד רצונו? לכאורה זו סתירה גמורה?

אשמח אם הרב יישב דעתנו בכמה תירוצים (לא שחלילה אין דבריו של הרב מקובלים עלינו אלא אדרבא, שותים דברי הרב בצמאון רב).

תשובה:

האדם הוא "מפליא לעשות", הויה מורכבת, מנשמה וגוף, כללות ההפכים.

ובפרטות, בכל אדם יש הפכים וסתירות לרוב. ולכך מצוי מאוד אצל האדם שבענין אחד הוא מאמין ובוטח, ומענין אחר פחות. וזאת מפני שחלקו ושורשו בענין שיותר בוטח בו, או מפני שנסיבות החיים גורמים לכך. ומצוי מאוד שבעלי עסקים יש להם אמונה ובטחון בענייני ממון כגון שהעסקה תצליח וכד', שמפני שזה מלאכתם והורגלו עקב כך להאמין, כדוגמת הספנים שרובן צדיקים.

זאת. ועוד. פעמים האדם "רשע" מפני שיש דבר אחד שבו יש לו יצר הרע, כדוגמת דורו של מנשה ביצרא דע"ז, כן אצל כל אדם יש לו יצה"ר בענין פרטי שבו עלול ליפול. וכן בכללות אמרו, וכולן באבק לשון הרע. וכל שרגיל בכך נקרא רשע.

השקר מטריד אותי יותר מדי

שאלה:

אני רואה כל כך הרבה שקר וזה מאוד מפריע לי. קשה לי מאוד לא לשנוא/לזלזל בצבועים ומנהיגי שווא. אני צמא מאוד לפעמים וממש כמו החוטאים הגדולים מהדורות הקודמים במחשבות וברגשות.

אני יודע שיש לי גם צביעות ושקר אבל האם יש דרך שאוכל להימנע כל כך לשנוא/לזלזל בצבועים למרות שאני עצמי צבוע ובשקר לפחות חלקית?

באופן כללי כשאני רואה שקר מתואר כאמת והאמת מוצגת כשקר גורמת לי לכאב עצום. איך להתמודד עם זה?

תשובה:

פעמים להסיח דעת כמה שניתן, ופעמים למצוא נקודה אחת טובה בכל שקר.

מאיזה שורש אני בא

שאלה:

אתה יכול לספר לי משהו על הנשמה שלי? מאיזה שורש אני בא, כל מידע אחר שאתה מקבל באופן אינטואיטיבי וכו'. האם יש לך מידע רוח הקודש שאתה יכול לספר לי עלי ועל חיי? מה בדיוק אני אמור לעשות בחיים האלה בדיוק שאני לא מודע אליו או שלא עשית/עשיתי לא בסדר צריך לשנות?

תשובה:

אני אדם פשוט, שקצת לומד וקצת מלמד, ואין לי כל דרך לסייע לך בעניינים שאיני יודע בהם כלל, תודה!

שאלות בענין השתטחות על קברי צדיקים

שלום כבוד הרב,

שאלה:

א. האם שאדם הולך לקבר צדיק ואומר לו בקש עלי רחמים לפני הקב"ה אז הוא מתפלל עליו באותו הרגע או שעד שנושע? וכמה "השתדלות" עושה להושיעו?

תשובה:

א. אין בזה כלל, תלוי כל מקרה לגופו.

שאלה:

ב. איך זה יכול להיות שצדיק גדול מאוד מתפלל על האדם והוא לא נושע? בפרט שהולך לכמה צדיקים? ובנוסף לפעמים פשוט מבקש סייעתא דשמיא בנושאים מסוימים כלומר לא דווקא ישועה גדולה ולא רואה כלל הבדל בין לפני שהלך לאחרי הכיצד זה יתכן?

תשובה:

ב. רק הקב"ה כל יכול!!! גם משה רע"ה התפלל להיכנס לארץ ישראל, ולא נענה.

שאלה:

ג. מה מיוחד אצל משה שקברו נסתר שלא יבואו ישראל לפניו בחורבן וכו' הרי אפשר ללכת לעוד צדיקים שיתפללו?

תשובה:

ג. הוא האדם הגדול ביותר בבריאה עד שיבוא משיח.

שאלה:

ד. מה החילוק בין צדיקים מסוימים שאמרו שמי שיבוא על קברם אז יושיעם וכי אחרים לא יושיעום ולא יעשו שום דבר למען מי שבא על קברם?

תשובה:

ד. כל אחד פועל לפי חלקו, לפי שורשו. כל אחד יש לו עבודה מיוחדת.

שאלה:

ה. האם יש עניין לשוב לאותו קבר של צדיק ואיזה פרק זמן הפרש שיהיה משמעותי?

תשובה:

ה. כל 30 יום.

שאלה:

ו. האם הצדיק מכיר את האדם שבא על קברו כלומר יודע מי הוא מה שמו ומה התיקון שלו קשיים שלו ומה הישועה שצריך וכו'?

תשובה:

ו. תלוי מי הוא הצדיק. ומה אופן חיבורו לעוה"ז.

שאלה:

ז. יש הבדל אם הולכים לקבר צדיק והוא מלא באנשים, לעומת אם מעט כלומר ביחס לקבלת התפילה?

תשובה:

ז. אם יש ציבור - מנין, מועיל יותר.

שאלה:

ח. יש הבדל אם אומרים בזכות הצדיק או שמבקשים מהצדיק שיתפלל בעבורנו או שבכל מקרה הוא מבקש עבורנו?

תשובה:

ח. אם אומרים בזכות הצדיק אין הכרח כלל שיבקש.

שאלה:

ט. מה שאמר האריז"ל לתלמידו לעלות בערב ר"ח וב-טו זה רק ביחס ליחודים או גם לגבי תפילה רגילה של כל אדם שעדיף להתפלל באותם ימים? ומה יש באותם ימים מיוחד?

תשובה:

ט. לגבי כל תפלה, בפרט אם מבקשים מהצדיק שיתפלל. באותם ימים הנפש של הצדיק מקושרת יותר למקום קבורתו.

שאלה:

י. אדם שהלך לכמה קברי צדיקים ולא נושע האם יש עניין שילך לעוד אחרים שעל ידם תבוא ישועתו? ומדוע שעל ידם יהיה שינוי? או שאפשר פשוט לחזור לאותם קברי צדיקים שהיה אצלם?

תשובה:

י. כן, כי כל אחד פועל לפי חלקו.

שאלה:

יא. האם יש ללמוד לזכות הצדיק לפני שמתפללים על קברו או עצם הביאה לקבר מסייעת לו? וכיצד בדיוק עצם הביאה מסייעת לו? כי הרבה אנשים מגיעים לקבר קוראים כמה פרקי תהילים ומיד מבקשים האם זו צורה נכונה? ואם לא אז מהי אם כן הדרך הנכונה?

תשובה:

יא. בודאי שעדיף ללמוד. הצורה הנכונה להתקשר לתורת הצדיק, ואזי להתפלל.

שאלה:

יב. מדוע הדלקת נר מסייעת לצדיק? והאם זה משנה אם מדליק בבית או על קברו? ועד כמה למעשה זה חשוב שכדאי להשקיע בכך?

תשובה:

יב. נר ה' נשמת אדם, ועי"ז מעורר גילוי של נשמת הצדיק, עדיף בקברו. כדאי מאוד.

שאלה:

יג. מה מיוחד בקבר רבי נחמן? תודה רבה

תשובה:

יג. הבטיח מה שהבטיח. ככלל יותר כדאי להתמקד על קשר ישר לקב"ה.

שלושת הקליפות

שאלה:

לכבוד הרב, שליט"א.

בספר התניא ובספרי קדושים רבים אחרים מוזכרים "שלושה קליפות לטומאה". בשום מקום לא מצאתי את שמות שלושת הקליפות האלה. האם יש משמעות סמויה מאחורי זה?

תשובה:

הם מבוארים ביחזקאל (א, ב) רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת. כן כתוב בזוה"ק (ח"ב, קלא, ע"א). והובא במבוא שערים (ש"ו, ח"ב, פ"ג, שער הקליפות). ובעוד הרבה מקומות בדברי רבותינו.

עיגולים ויושר

שאלה:

לכבוד מו"ר שליט"א,

תודה על עצם הויתך ועל הלימוד שהרב מלמד אותנו.

בשיעורי ע"ח דרושי עגו"י הרב שליט"א אמר שלא ידוע מי קדם למי, עגולים או יושר. שהרי עיגול ראשון נברא מקו שהתרחק מהאור הסובב ולכן קו קדם לעיגול אמנם מצד זה שהצמצום היה עגול אז העיגול קדם לקו. בהתבוננות ראשונה אין יושר שקדם לעיגול של הצמצום, שהרי רק א"ס קדם לצמצום, הלכך, ניתן לומר שהעיגול קדם ליושר.

ובהתבוננות שניה, הא"ס עצמו מכח היותו מקשר לרצון העליון (כדוגמת הקו בדרוש עגו"י) עושה את הא"ס בחינת יושר, הלכך, היושר קדם לעיגול.

ובהתבוננות שלישית, הרצון העליון מהיותו בעל תכלית (מה שאין העצמות) הוא בחינת צמצום מהעצמות והוא עיגול, הלכך, העיגול קדם ליושר והוא לכאורה מדרגה הראשונה הנגלית.

הלא נכון ע"פ הנ"ל להכריע שהעיגול קדם ליושר?

תשובה:

א"ס קדם הן ליושר והן לעיגול. הא"ס מחובר ל"י"ס הכמוסות בו אף מצד שהם בתוכו, והוא מקיפם, וזהו עיגול. הרצון העליון - צמצום. אולם אור א"ס, מתפשט, וזהו מעין יושר.

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

דוא"ל: rav@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

[לקבלת תשובה בפקס, נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-קולי של הפקס]

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

לכירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

שיעורים שבועי

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים

לפרטים 052.765.1571